

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Doberdoba»
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski dnevnik

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P. P. 132
66001 KOPER

7096 AA

60100200

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 161 (12.193)

Trst, četrtek, 25. julija 1952

Preverjanje med večinskimi strankami

Celo vrsto problemov odložili na jesen

Previden predlog o uvedbi davka na premoženje

RIM — Vladno preverjanje ob prisotnosti tajnikov petih partnerjev, predsednika vlade Craxija, njegovega namestnika Forlanija, se vleče še naprej. Včeraj so govorili o vprašanju RAI-TV, o jedrskih centralah, o tarifah ENEL in SIP ter o zaposlovanju, preverjanje pa naj bi se končalo danes.

Glede RAI-TV je bil sporazum v bistvu že sklenjen na podlagi posredovalnega predloga, ki ga je dal minister za pošto demokristjan Gava: sporazum zadeva predvsem razdelitev reklame med državno ustanovo in zasebnimi televizijskimi postajami. Kar zadeva najbolj sporno vprašanje, se pravi imenovanje novega predsednika RAI ter določitev novega organograma, so sklep odložili na jesen, ko se bo vlada morala spopasti s celo vrsto odprtih problemov ter bo morala sprejeti vse zadevne sklepe.

Vlada je zatem sklenila, da pospeši reševanje energetskih problemov s tem, da zgradi nekaj novih jedrskih central. Craxi je potem predložil svoj dokument o zaposlovanju, v katerem je govor o 40 tisoč novih delovnih mestih, ki naj bi bila prvi rezultat uveljavitve energetskega načrta. Treba je predvsem določiti lokacijo novih jedrskih central, kar je postalo manj zapleteno, ker so kra-

jevne uprave omehčale svoja stališča, je menil Craxi. V svojem dokumentu je Craxi govoril tudi o podražitvi storitev. Podražitev bi seveda morala biti pod načrtovano stopnjo inflacije. Če je to res za tarife ENEL, je bolj problematično v primeru telefonskih tarif, kjer se govori o letnem prilagajanju cen teh storitev. Govor je bil tudi o dolgoletnem vprašanju davka na premoženje. Proti takemu davku so se odločno izrekli Craxi, Visentini in Spadolini, medtem ko je bil Longo načelno za predlog o uvedbi davka na premoženje.

Mednarodni protesti proti rasni diskriminaciji

Nasilje Južne Afrike pred OZN Pariz odpoklical veleposlanika

Od proglasitve izrednega stanja rasistični režim iz Pretorie aretiral skoraj 700 oseb

NEW YORK, PRETORIA — Danes se bo na zahtevo Francije sestel varnostni svet OZN, ki bo razpravljal o dramatičnem položaju v Južni Afriki po proglasitvi izrednega stanja. To pa ni edina pobuda Francije proti rasističnemu režimu v Pretorii. Pariz je iz Južne Afrike odpoklical svojega veleposlanika, francoski premier Laurent Fabius pa je napovedal, da so prepovedali kakršnokoli francosko investicijo v Južni Afriki. Omikani svet je torej končno dvignil svoj glas proti nezaslišani politiki rasne diskriminacije in nasilja juž-

noafriškega rasističnega režima. Širok po svetu se vrstijo protestne manifestacije in zahteve, naj države končno ukrepajo in s konkretnimi pobudami prisilijo Pretorio, da menja svojo nasilno politiko do večinskega temnopoltega prebivalstva. Na Zahodu se namreč vsi dobro zavedajo, da se čuti Pretoria dovolj močno, ker je »nenadomestljivi« člen zahodne gospodarske in strateške politike. Prav zato napredne sile pritiskajo na svoje vlade, naj končno uresničijo določila o bojkotu južnoafriškega režima, naj prisilijo transnacionalne družbe, da

prekinejo dobičkonosne stike s Pretorio. Če ne bo Zahod vsega tega uresničil, bo zaman trpljenje črnškega prebivalstva, saj ga bo južnoafriški represivni in vojaški stroj pregazil.

Vsekakor pa tudi južnoafriški režim spoznava, da ne bo vse tako lahko, kot si je zamišljal ob proglasitvi izrednega stanja. V Veliki Britaniji je že padla vrednost delnic družb, ki trgujejo ali imajo poslovne stike z Južno Afriko. Pretoria pa še vedno trmasto vztraja pri nasilju. Od proglasitve izrednega stanja so aretirali že skoraj 700 ljudi, ubitih je bilo 11 oseb, obračun mrtvih v zadnjih 17 mesecih se je že povzpela na 500 mrtvih. African National Congress, ki se bori proti rasni diskriminaciji, je v Nairobiju napovedal, da bo boj proti režimu prenesel iz črnških getov v mestne četrti belcev. Tudi Nobelov nagradenec za mir anglikanski škof Desmond Tutu je na pogrebu žrtve policijskega nasilja odločno zahteval, naj se črnško prebivalstvo ne znaša nad svojimi sonarodnjaki, ki sodelujejo z režimom, ker to daje Pretorii propagandno orožje.

Položaj v Južni Afriki je torej do skrajnosti napet. Črnči so končno spoznali svojo moč, zavedajo se, da je sedaj skrajni čas, da kaj dosežejo, saj so zdramili svetovno javnost, brez njene podpore pa bi bile vse žrtve zaman.

Kongres KPI bo prihodnjo pomlad

RIM — V svojem odgovoru pred centralnim komitejem in osrednjo nadzorno komisijo KPI je generalni tajnik Natta poudaril, da ga je velika večina podprla pri sklepu, naj bo 17. kongres partije spomladi (zadnje dni marca ali pa v začetku aprila). Prav tako ni skrival, da je bil deležen kritik, a je nanje odločno odgovoril. Prepričan je, da mora partija napraviti »nadaljnje korake na poti demokratizacije partijskega življenja«. Demokracija pa je tesno povezana s hitrostjo odločanja, z doslednostjo smernic in dejstev, zato je zavrnil zahtevo o »obešanju na veliki zvon« razprav v CK.

Prav tako je zavrnil kritike, da bo ustanovitev kongresne komisije zamorila predkongresne razprave. Po Nattovem mnenju je to novi dokaz »demokratskega

jamstva«, vsekakor pa se mora komisija posvetiti le kongresu in ne drugim vprašanjem, ki so v pristojnosti CK in partijskega vodstva.

Včeraj so tudi izvolili vseh 77 članov te komisije, od katerih je 35 iz CK, 35 iz nadzorne komisije, 7 pa je »zunanjih«. V bistvu je v komisiji v celoti partijsko vodstvo, med zunanjimi pa sta med drugimi tudi Lama in Trentin.

V svojem odgovoru je Natta precej misli posvetil vprašanju odnosov s socialisti. Glede PSI je po njegovem nesmiselno čakati na »genetske spremembe«, do socialistov je treba imeti realistične in ne moralistične ocen. Ni pa pozabil niti na katolike in na konfrontacijo s krščansko demokracijo.

Prve aretacije in odstopi v okviru preiskav o nesreči na Tridentinskem

TESERO — Tridentinski državni pravdnik Francesco Simeoni je na osnovi dosedanjih preiskav glede odgovornosti za tragedijo v Dolini Stava izdal prve zaporne naloge. Pod obtožbo nenamernega množičnega umora sta bila včeraj zaprta v tridentinsko kaznilnico gozdni inšpektor v okrožju Cavalese Matteo Tomasi in Giulio Rota, eden izmed lastnikov družbe Prealpi Mineraria, ki ima v koncesiji rudnik Prestavel s porušeni umetnima jezeroma vred. Drugi lastnik družbe, Giulio brat Aldo Rota, je tudi prejel zaporni nalog, vendar ni bil zaprt, marveč ga policija straži v bolnišnici v Comu, kjer je na zdravljenju zaradi nedavne srčne kapi.

Medtem so preiskave posredno povzročile tudi prve odstopne. Med včerajšnjim zasledanjem tridentinskega pokrajinskega sveta sta odstopila odbornik za industrijo in rudarstvo

Gianni Bazzanella in odbornik za gozdove in parke Remo Jori, katerima je sodnik Simeoni poslal sodni obvestili v preteklih dneh. Tudi včeraj jih je nekaj podpisal, tako da je doslej pod preiskavo kakih 70 oseb. Tridentinski državni pravdnik je včeraj tudi obiskal kraj nesreče s štirimi člani kolegija izvedencev, ki bodo morali v roku 60 dni odgovoriti na vrsto tehničnih vprašanj v zvezi s potekom in z vzroki petkove nesreče.

Na kraju nesreče pa še vedno iščejo trupla. V zadnjih dneh so raziskave osredotočene predvsem na območje, kjer se hudournik Stava izliva v reko Alvisio. Zaradi blata, ki zavira odtekanje voda, je na tem mestu nastalo 5 do 6 metrov globoko močvirje. Tu so včeraj našli 7 trupel, tako da je njihovo število naraslo na čez 200. Od teh jih je okrog 170 identificiranih, pogrešajo pa še kakih 100 oseb.

Solastnik Prealpi Minerarie Giulio Rota (AP)

Seja skupščine SR Slovenije

Usklajevanje jugoslovanskih ekonomskih odnosov s tujino

LJUBLJANA — Skupščina SR Slovenije je včeraj pooblastila svojo delegacijo v zboru republik in pokrajinskih skupščin SFRJ, da na podlagi sprejetih stališč republiške skupščine in stališč skupščin drugih republik in avtonomnih pokrajin v pristojnih delovnih telesih skupščine SFRJ pristopi k usklajevanju vsebinskih vprašanj urejanja ekonomskih odnosov s tujino, ki jih je v svojih dokumentih opredelil zvezni izvršni svet in pri tem išče najboljšo rešitve, ki bi pripomogle k širši usmeritvi celotnega jugoslovanskega gospodarstva v izvoz.

Pri tem pa so delegati slovenske skupščine zavezali delegacijo, da vztraja pri stališčih, ki se nanašajo na področje zadolževanja v tujini in

na področje določanja pravic do plačevanja v tujini, kar vključuje vprašanje prioritete izvoznikov in usmeritev glede plačevanja uvožene opreme.

Vodja delegacije Miran Potrč je dejal, da bo delegacija dobljeno pooblastilo za usklajevanje v pristojnem delovnem telesu zbora republik in pokrajin uveljavljala tako, da bo terjala in spodbujala nadaljnje delo pri dograjevanju sistema ekonomskih odnosov s tujino. Poudaril je, da ima delegacija pooblastilo za usklajevanje, ne pa za uskladitev zakonov, ki jih je predložil zvezni izvršni svet.

Podobno pooblastilo so včeraj dali svoji delegaciji v zboru republik in pokrajin delegati hrvaškega sabora. (dd)

Ob robu torkovih avdicij v ožji skupini senatne komisije

In če bi nekega dne pozabili italijanščino...

BOJAN BREZIGAR

RIM — V diskusijah o vprašanih zaščite slovenske manjšine se večkrat slišijo razglašene note. Običajno gre za bolj ali manj poznane skupine nacionalistov, ki se izživljajo z utemeljevanjem svojega nasprotovanja zaščitenemu zakonu, včasih pa je v teh posegih tudi kaka novost, ki jo je vredno zabeležiti. To velja nedvomno za dokument, ki ga je senatni komisiji izročil gospod Claudio Scioli, predstavnik nekega združenja staršev iz Trsta. Način, kako ta gospod utemeljuje nasprotovanje zaščitenemu zakonu je vsekakor svojstven, pravi sladkorček v sivini šablonskih gesel o »prevladi manjšine nad večino«, ki smo jih vajeni slišati iz ust tistih, ki nasprotujejo uzakonitvi globalne zaščite. »Sladkorček« je v zadnjem delu dokumenta, ki se modro stopnjuje v razlaganju

»krivice«, ki so jih utrpeli Italijani in »privilegije«, ki jih uživajo Slovenci.

»Sladkorček« se začneja z ugotovitvijo, da nobeden od osnutkov zaščitnega zakona ne predvideva, da bo v slovenskih šolah obvezen pouk italijanščine. 6. člen ustave, piše gospod Scioli, govori o zaščiti manjšin. To pa pomeni, da je treba zaščititi vse obstoječe značilnosti manjšin, skratka, zaščititi jezikovno in kulturno bogastvo manjšinskega prebivalstva. Slovenska manjšina na Tržaškem pozna slovenski in italijanski jezik, poleg obeh narečij. Jezikovno bogastvo, ki ga je treba zaščititi, torej ni samo slovensko ampak tudi italijansko. Če bi spregledali ta aspekt bi to pomenilo nazadovanje in osiromašenje sedanjega jezikovnega bogastva manjšine, ki bi se tako iz dvojezične spremenila v enojezično. Slovenska manjšina lahko igra vlogo mostu med dvema kulturama prav zato, ker je dvojezična, če pa bi postala enoje-

zična bi ustvarila razpoko med večino in manjšino, ki danes ne obstaja. Zaščitni zakon mora torej predvsem zagotoviti ohranitev dvojezičnosti slovenskega prebivalstva, da bi ne »pozabilo« italijanščine.

Priznati je treba, da je utemeljitev izvirna. Kaj takega še nismo slišali. Res bi bilo hudo, če bi Slovenci kar naenkrat pozabili italijanščino in bi kar naenkrat vsi postali »enojezični«. Kako le, da mi na to nevarnost še nismo pomislili...

Da pa ne bo dvomov je tu še zadnji odstavek, tako rekoč nauk zapisa gospoda Sciolija. Od vsega slovenskega sveta samo Slovenci v Italiji in Avstriji uživajo svobodo. Tu gospod Scioli izraža upanje, da bodo znali Slovenci ceniti ta pogoj in se bodo usmerili proti jasnim ciljem, ki so možni samo v svobodi ter zavrnili »anahronistično skušnjava etničnega ločevanja, ki se skriva za zaveso domnevnih globalnih zaščit«...

Nove kolajne za S. Kokorovca

Poletov kotalkar Samo Kokorovec se z italijanskega državnega prvenstva v Riminiju vrača z dvema srebrnima in eno bronasto kolajno, s katerimi je še bolj obogatil svojo itak številno zbirko odličij.

NA 10. STRANI

Interes ameriške industrije za ogromno kitajsko tržišče

Bela hiša privolila v izvoz ameriške jedrske tehnologije v LR Kitajsko

NEW YORK — Po včerajšnjem srečanju med ameriškim predsednikom Reaganom in predsednikom LR Kitajske Li Xiannianom v Beli hiši, na katerem je kitajska stran dala ustna zagotovila, da ameriške jedrske tehnologije ne bo uporabljala v vojaške namene, oziroma, da jo ne bo posodila državam, ki razvijajo jedrsko orožje, sta ameriški sekretar za energijo John Herrington in podpredsednik kitajske vlade Li Peng, podpisala sporazum o izvozu ameriške jedrske tehnologije v LR Kitajsko.

Takšen sporazum je med lanskoletnim obiskom v Pekingu predlagal že ameriški predsednik Reagan, vendar se je podpis sporazuma zavlekel približno 15 mesecev zato, ker so po ameriških obveščevalnih podatkih kitajski strokovnjaki pomagali pri izdelavi pakistanske atomske bombe. Ameriški zakoni prepovedujejo izvoz ameriške jedrske tehnologije v države, ki so vpletene v takšne projekte, razen tega Kitajsko ni podpisala sporazuma o prepovedi širjenja jedrskega orožja. Za podpis sporazuma o izvozu ameriške jedrske tehnologije se je posebej zavzemala ameriška industrija, ki si obeta, da bo v naslednjih letih izvozila na Kitajsko za približno 6 milijard dolarjev jedrskih central in druge jedrske tehnolo-

gije. Ameriška stran se je zadovoljila z ustnim zagotovilom, ki ga je dal kitajski predsednik Li Xiannian ameriškem predsedniku, da Kitajska ameriške tehnologije ne bo uporabljala v vojaške namene. Sporazum izrecno prepoveduje uporabo ameriške tehnologije v takšne namene, oziroma pomoč državam, ki razvijajo atomsko orožje. Kitajski predstavniki so dali tudi zagotovila, da so se kitajski strokovnjaki umaknili iz pakistanskega jedrskega središča Kahuta, kjer naj bi po trditvah ameriških obveščevalnih služb Pakistan razvijal atomsko bombo. Sporazum bo začel veljati sicer šele, ko ga bo odobril ameriški kongres, vendar predstavniki ameriške administracije trdijo, da kongres na izvoz ameriške jedrske tehnologije, namenjene miroljubni uporabi, ne bo imel posebnih pripomb. Izvoz jedrskih central za proizvodnjo električne energije in druge podobne ameriške tehnologije na Kitajsko je za ameriško industrijo, ki se zadnja leta sooča z dokajšnjimi težavami, zelo pomemben. Po podatkih ministrstva za zunanjo trgovino se za izvoz jedrskih central na Kitajsko zanima 15 ameriških proizvajalcev te opreme. Doslej je oddelek za energijo odobril 24 sporazumov o prodaji ameriške tehnologije LR Kitajski, vendar je State

departement zadržal izvoz, ker državi nista podpisali ustreznega sporazuma. Na Kitajskem načrtujejo, da bodo do leta 2000 zgradili jedrske centrale s skupno močjo 10.000 megavatov. Največji proizvajalci ameriške opreme za jedrske centrale pričakujejo, da jim bo podpis tega sporazuma omogočil osvojitve večjega dela tega potencialno največjega tržišča na svetu. Kako je kitajsko tržišče pomembno dokazuje tudi to, da je ameriška administracija pristala samo na ustna zagotovila kitajskih voditeljev, da ameriške tehnologije ne bodo uporabljali v vojaške namene, kar je po pisanju ameriškega tiska prvi primer te vrste. Po podpisu sporazuma sta najvišja voditelja obeh držav izrazila prepričanje, da bo sodelovanje na tem področju prispevalo tudi k odpravi razlik na drugih področjih. Kitajski predsednik bo poskušal z obiskom v kongresu rešiti še en sporen problem, ki zavira medsebojno sodelovanje. Člane ameriškega kongresa, v katerem že nekaj časa vidno naraščajo protekcionistične težnje, bo poskušal prepričati naj dovolijo večji izvoz kitajskega tekstila na ameriško tržišče. LR Kitajska sodi med največje proizvajalce tekstila na svetu,

UROŠ LIPUŠČEK

Za varnost na avtocestah

RIM — Nobenega dvoma ni, da bo v prihodnjih tednih promet na italijanskih avtocestah zelo živahen. Na stotisoče domačih in tujih turistov se bo namreč usulo proti turističnim krajem predvsem v smeri Sever - Jug. Štirinajst dni kasneje pa se bo železna kača avtomobilov vila v nasprotni smeri, od Juga proti Severu. Kljub nekaterim poskusom, da bi počitniški val nekoliko omilili s tem, da bi ljudje odhajali na počitnice prej ali kasneje, se bo namreč velika večina Italijanov tudi letos odločila za dopust od 4. do 19. avgusta, torej v velikomarnem obdobju, ko bodo zaradi počitnic zaprte vse velike tovarne in bo industrijski trikotnik Milan - Turin - Genova skorajda paraliziran.

Že nekaj let si razni organi, ki so zadolženi za nadzorstvo nad prometom prizadevajo, da bi vsaj usmerjali turiste in jih obveščali, katere ceste naj izberejo, da se bodo izognili daljšim zastojem. Med temi igra pomembno vlogo družba Autostrade, ki upravlja večino avtocest v Italiji in ki je letos pripravila posebno, z računalniki opremljeno službo za ugotavljanje prometa in za usmerjanje turistov. Tako bo od danes do 5. avgusta in od 16. do 20. avgusta na sedežu družbe Autostrade delovala operativna dvorana, v katero se bodo stekali podatki z vseh kritičnih vozlišč v Italiji. Na nekaterih ključnih križiščih v okolici Milana, Bologne, Rima in Neaplja so namestili televizijske kamere, da bodo na ekranih v rimski operativni dvorani lahko sproti preverjali stanje; poleg tega so vstopne in izstopne postaje opremili z računalniškimi napravami, ki bodo v vsakem trenutku lahko posredovale podatke o gostoti prometa.

Te podatke bodo posredovali prebivalstvu po televiziji, radiu in telefonu. Predvsem bo operativna centrala družbe Autostrade neposredno povezana s centralo telefonskih informacij o prometu, ki odgovarja na številko 4212. Poleg tega bodo informacije posredovali v okviru »zelenega vala« na vseh radijskih omrežjih ter jih bodo vključili v informacijski sistem Videotel, kar pomeni, da bodo na razpolago velikemu številu družin, ki že razpolagajo s televizorji opremljenimi za sprejemanje teh podatkov.

Kljub vsemu temu in kljub veliki kampanji, ki so jo izvedli, pa bo promet na avtocestah v nekaterih dneh še vedno kritičen. To velja v smeri Sever - Jug zlasti za 2. in 3. avgust, v nasprotni smeri pa bo promet najgostejši 18. in 19. avgusta. (bbr)

Prve jugo 55 odposlali v Združene države

KRAGUJEVAC — S priložnostjo slovesnostjo je krenila iz Kragujevca prva kompozicija z 220 avtomobili jugo 55 v ZDA. Slovesnosti so se udeležili delavci tovarne ter številni gostje ter poslovneži iz družbe Jugo Amerika. Vlak se pospremi s koračnicami vojaškega orkestra.

Za Crveno zastavo in številne njene kooperante je prodaja avtomobilov v ZDA izredno pomembna. Član predsedstva gospodarske zbornice Jugoslavije Andrija Mijušković je ob odhodu prve pošiljke rekel, da je to prava pot za uresničevanje gospodarske stabilizacije. Zato so temu programu dali prednost v razvojnih načrtih Srbije in Jugoslavije. (dd)

V Ankari ubit jordanski diplomat Odgovornost prevzela džihad eslami

ANKARA — Neznanelec je včeraj v Ankari s streljo iz pištole ubil jordanskega diplomata Ziada Satija, ko se je ta s svojim avtom ustavil pred semaforjem na nekem križišču v diplomatski četrti turškega glavnega mesta. Ziad Sati je opravljal naloge začasnega jordanskega veleposlanika po odhodu ambasadorja Wlida Sadija pred dvema tednoma.

Odgovornost za atentat je prevzela teroristična organizacija islamske svete vojne (džihad eslami), ki je navedla, da so »ubili hlapca imperialističnih sil«. Tako v Amanu kot v Ankari pripisujejo atentat skupnim jordansko - palestinskim pobudam za reševanje palestinskega vprašanja.

Turška policija je do sedaj aretirala neko sumljivo osebo, v Ankari pa so prepričani, da bodo oblasti še poostrele nadzorstvo.

CK ZKJ o enotnosti v Srbiji

BEOGRAD — V Beogradu je bila z udeležbo najvišjih voditeljev federacije razširjena seja predsedstva CK ZKJ. Na njej so razpravljali o aktualnih vprašanjih uresničevanja odnosov, na katerih počiva enotnost in »zajedništvo« v SR Srbiji. O tem je uvodoma govoril član predsedstva Milan Kučan.

Predsedstvo je, kot je bilo sporočeno, ocenilo, da so odnosi v ZK Srbiji poleg doseženih uspehov, obremenjeni z resnimi idejnopolitičnimi razlikami med organi republike in organi avtonomnih pokrajin in to glede razlag in uresničevanja vsebine ustavnih in statutarnih določil. Poudarilo je, da so stališča in okviri za reševanje nastalih problemov v idejnopolitičnih stališčih ZKJ o teh vprašanjih, v statutih ter v temeljnih načelih ustave. Na tej podlagi je možno in nujno rešiti sedanje za-

stoje in težave ter zagotoviti dosledno ustavno konstituiranje SR Srbije in socialističnih avtonomnih pokrajin ter razvijati enotnost in »zajedništvo«, ki izhajata iz realnih sedanjih in zgodovinskih interesov delavskega razreda, vseh delovnih ljudi, narodov in narodnosti, in ki zagotavlja uresničevanje nacionalne enakopravnosti in drugih skupnih interesov ter z ustavo določenih funkcij SR Srbije in SAP, ki sta v njenem sestavu in sta hkrati konstitutivni elementi federacije.

Predsedstvo CK ZKJ je posebej poudarilo odgovornost CK ZK Srbije, PK ZK Vojvodine in Kosova za organiziranje enotne idejnopolitične akcije.

Za izvršna sekretarja predsedstva CK ZKJ so izbrali člana CK ZKJ Uglješo Uzelca in Borisa Muževića. (dd)

Po podatkih letne raziskave ISTAT

Lani porast družinskih dohodkov

RIM — Povprečen družinski dohodek je lani v Italiji znašal 1.641.000 lir mesečno, kar v denarni vrednosti predstavlja 12,6-odstotni povečanje v primeri z letom 1983, če pa upoštevamo, da so se v istem obdobju življenjski stroški povečali 10,6-odstotno, se je dejanska kupna moč družin od leta 1983 do leta 1984 povečala le za 2 odstotka.

Te podatke je včeraj objavil osrednji italijanski statistični inštitut ISTAT, ki je, kot že vrsto let, izvedel raziskavo o bilancah družin v Italiji na osnovi CBS-žnega vzorca. Izidi raziskave so potrdili marsikatero ustaljeno prepričanje, druga pa ovrgli. Tako se je npr. izkazalo, da se je lani povečal razkorak med neodvisnimi in odvisnimi delavci. Dohodek družin neodvisnih delavcev je lani znašal povprečno 2.152.000 lir mesečno in se je v primerjavi z letom prej povečal 13,5-odstotno, medtem ko je dohodek družin odvisnih delavcev leta 1984 znašal povprečno 1.797.000 lir mesečno in je v

primeri z letom 1983 narasel 11,9-odstotno.

Raziskava ISTAT je nadalje ugotovila, da so lani bile še vedno najbolj donosne terciarne dejavnosti, nekoliko manj industrijske; najmanj pa kmetijske. Družine zaposlenih na terciarnem področju so imele povprečno mesečni dohodek 1.967.000 lir, na industrijskem področju 1.868.000 lir, na kmetijskem pa 1.656.000 lir. Zanimivo je, da so se dohodki na kmetijskem sektorju povečali za 11,8 od sto, se pravi več kot v industriji, kjer so narasli za 10,9 od sto, najbolj pa so se povišali v terciarnem sektorju, in sicer za 13,8 odstotka.

Ob višanju starosti družinskega poglavarja se družinski dohodki dvigajo do njegovega 50. leta, nato pa postopno padajo. Od številnih podatkov, ki jih navaja študija ISTAT, naj omenimo še, da je leta 1984 61,3 od sto družin bilo lastnic svojih stanovanj, 19,4 od sto jih je živelo v najetih stanovanjih, druge (najrevnejše) pa večinoma v ljudskih stanovanjih.

Zaradi naraščajoče porabe na Obali v prihodnjih dneh težave z vodo

KOPER — Zaradi vse večje porabe rižanski vodovod ne more več zagotavljati vode vsem, ki so priključeni na njegovo omrežje. Temu so po svoje prispevali tudi pri istrskem vodovodu, ki od prejšnjega tedna vsak dan zmanjšujejo količino vode za slovensko Obalo iz izvira Gradolje.

Dnevna poraba vode na obali je za 3 do 4 kubikov večja kot ob lanski konici. Ob tem pa je treba prista-viti, da je rižanski vodovod lani iz Gradolj dobival 250 do 260 litrov vode v sekundi, zadnje dni pa v cevi iz gradoljskega izvira priteče le 175 do 180 litrov vode v sekundi. Istrski vodovod opravičuje tako zmanjšanje dobave s povečano dnevno porabo v vsej Istri, vendar so včeraj predstavniki treh obalnih občin sklenili, da istrski vodovod ne bi smel toliko odstopati od pogodbenih obveznosti, ki jih ima do rižanskega vodovoda. (Le-te predvidevajo celo 300 litrov vode v sekundi). Zato so se pri predsedniku izvršnega sveta bujske občine Marku Martinčiču sestali predstavniki rižanskega in istrskega vodovoda in izvršnega sveta skupščine obalne skupnosti.

Rižanski vodovod je dobil zagotovilo, da bodo do 5. avgusta iz Gradolj dobivali vsaj 190 litrov vode v se-

kundi, po 5. avgustu, ko se iz kolektivnega dopusta vrnejo delavci Tomosa in Delamarisa (ti dve tovarni sta tudi največja porabnika vode) pa vsaj 200 litrov vode v sekundi. Dogovorili so se tudi, da se v začetku avgusta srečajo predstavniki vseh istrskih občin, da bi se v primeru pomanjkanja pitne vode zmenili za enotne restriktivne ukrepe.

Kaj pomenijo količine, ki jih istrski vodovod zagotavlja rižanskemu? »Brez občasnih prekinitev dobave, zlasti tam, kjer je do porabnikov potrebno vodo še prečrpavati, ne bo šlo,« je prepričan Ludvik Velec iz rižanskega vodovoda. To pomeni, da bodo čez dan predvsem v popoldanskih urah ostajali brez vode stanovalci Belega križa, motena bo oskrba Ficse, piranske bolnišnice in zadnjih nadstropij hotela Emona. V izoli bodo občasno suhe pipe v stanovanjskem naselju Livade, v koprski občini pa v Ankaranu, Hrvatinih, Pridvoru in Marezigah, in po vsej verjetnosti tudi v naselju Smedela in Žusterna. Neredni oskrbi z vodo poleg nezadostnih količin pitne vode iz Gradolj in premajhnih zmogljivosti rezervoarjev rižanskega vodovoda botrujejo tudi izgube v samem omrežju in ob sušnih dneh tudi vse pogostejše pokanje cevi. (iu)

TRGOVINA ČEVLJEV IN USNjenih izdelkov

Madotto

KRIŽ pri Trstu šte. 200 - Tel.: 220340

VELIKA SEZONSKA RAZPRODAJA

POPUSTI od 20 do 50%

Obvestilo občin; 15.7.1985

V videmskem pokrajinskem svetu je PSDI ostala brez predstavnika

VIDEM — Po Herbertu Rosenwirthu je tudi Aldo Mazzola prestopil iz socialdemokratske stranke v socialistično. PSDI je tako v videmskem pokrajinskem svetu ostala brez predstavnika. S prihodom dveh bivših socialdemokratskih svetovalcev je skupina PSI postala po številu svetovalcev druga v videmskem pokrajinskem svetu, imela bo namreč sedem svetovalcev. Kršćanski demokrati jih imajo dvanajst. S tem bodo najbrž socialisti dosegli predsedniško mesto videmske pokrajine (kandidata sta Bulfone ali Cum) in tako bi se zaključila dvomesečna razprava med njimi in demokristjani o vodenju krajevnih uprav na Videmskem. Socialisti so namreč po precejšnjem uspehu na majskih volitvah zahtevali zase videmskega župana ali predsednika pokrajine. Potres prestopa Rosenwirtha in Vespasiana iz socialdemokratskih v socialistične vrste bo brez dvoma imel svoje posledice v deželnem okviru. O tem poročamo na drugem mestu. V videmski pokrajini pa postajajo stvari zelo očitne. Socialdemokratska stranka je marsikje v razsulu. V pokrajinskem svetu nima več zastopstva, prav tako ga dejansko nima v občinskem svetu v Vidmu. Tam so bili maja izvoljeni štirje svetovalci PSDI, a le eden med njimi je imel v žepu izkaznico stranke. Trije drugi so bili znani voditelji zasebne televizijske postaje RDF, ki se je v zadnjih letih odklovala v gonji proti videmskemu županu Candoliniju in tudi drugim članom odbora. Zaradi tega niti demokristjani niti socialisti niso hoteli imeti teh ljudi v odboru. V vrstah socialdemokratske stranke je završalo, kajti članstvo je

od pokrajinskega tajnika Setteja zahtevalo, da nekateri od te trojice podajo ostavko. Ti pa se niso za to zmenili. Nadaljevali so svojo gonjo proti županu in zahtevali vstop v njegov odbor. Poleg tega so se povezali z najbolj ekstremnimi tržaškimi melonarji in jim prepuščali prostor na televizijskem ekranu. Znana je bedasta oddaja o Slovencih, kjer so govorili zastopniki tržaškega odbora za obrambo italijanskega značaja tega mesta. Na trojico televizijske postaje RDF je treščila sedaj, tako vsaj poročajo videmski časopisi, tudi finančna kriza. Baje so brez denarja, dolgovi naj bi bili kar za 700 milijonov lir. Po vodi so šli poiskusi, da bi to televizijsko postajo kupil kak industrijec. Po vodi so baje šli tudi poiskusi združitve z drugo videmsko TV postajo, t. i. s Telefriuli. Za sedaj je RDF obmolnila.

Socialdemokrati v Furlaniji se nahajajo v težavah tudi drugje. To zaradi vedno bolj jasnega načrta KD, PSI in PRI, da jih izločijo iz vodenja krajevnih uprav. Tako se je pred dnevi zgodilo v Manzanu in v Palmarnovi (tu so socialisti vstopili prvič v odbor). Nekaj podobnega se dogaja tudi v Červinjanu, kjer nihče noče socialdemokratskega odbornika. Nitj njegova stranka ga noče. Prav zaradi teh nesoglasij v socialdemokratski stranki, kot tudi zaradi akcije socialističnih prvakov, je pričakovati, da pride v najkrajšem času še do drugih prestopov iz prve v drugo stranko. O podobnih prestopih je govor tudi na Goriškem.

MARKO WALTRITSCH

Zapleti ob integrirani operaciji Trst-Evropa

TRST — Minister za prevoze Signorile je na vprašanje evropskega poslanca KPI Rossettija odgovoril, da je italijanska vlada poslala načrt o izvedbi integrirane operacije Trst - Furlanija - Julijska krajina in Evropa pristojnim organom EGS. Odgovor je tržaški evropski poslanec prejel 30. januarja letos, vendar se na ravni Dežele o tem ni govorilo. Prav zato je Rossetti vložil vprašanje na komisijo Evropske skupnosti, ki naj bi morala načrt proučiti.

Odgovoren za načrt pri komisiji Varfis je na vprašanje odgovoril, da je italijanska vlada sicer proučila načrt naše deželne vlade, vendar ga Evropski skupnosti uradno ni posredovala, vseeno pa je slednja že poslala sredstva za finansiranje del operacije. Ob tem je Evropska skupnost pripravljena finansirati izvedbeni načrt, seveda mora italijanska vlada za to zaprositi.

Ob tej zapleteni zadevi, ki v praksi pomeni nove zamude, je poslanec Rossetti dejal, da smo pred vrsto pomankljivosti bodisi s strani italijanske vlade bodisi s strani izvršne komisije Evropske skupnosti. Slednja bi morala udeležiti izvedbeni načrt mimo prošnje italijanske vlade, saj je o njem sam evropski parlament izglasoval resolucijo, ki so jo podpisali posl. Cecovini, Carossino in drugi.

Ob tem je Rossetti dejal, da bi morda bilo bolj pozitivno, če bi skušali uresničiti posamezna dela, seveda ne da bi se pri tem izgubilo celote, kot do predvideva načrt. V tem smislu je Rossetti predložil resolucijo o avtocestnih in vodnih povezavah z Jugoslavijo. Ob tem je tudi problem zvez med Ronkami, Münchnom in Balkanom. Ob vsem tem bo treba, je zaključil svoj poseg Rossetti, predložiti evropskemu parlamentu tudi resolucijo o pomorskih povezavah.

Vsekakor so to pomembne stvari, za katere se morata naša dežela in italijanska vlada bolj angažirati, da bi od takih besed o integrirani operaciji Trst - Evropa ne ostali le fragmenti, čeprav gre za zelo ambiciozne načrte.

Načrtovati kadrovanje

KOPER — Na svoji zadnji seji pred poletnim počitnicami, s vodstvom koprške Unije Italijanov posvelilo svojo skrb razpravi okrog vprašanja velikega pomena: srednjeročni in dolgoročni politiki kadrovanja.

V zadnjih letih je namreč opaziti, da se vedno večje število pripadnikov italijanske narodne skupnosti, predvsem srednje generacije, ne vključuje več aktivno v delovanje Skupnosti Italijanov. To seveda povzroča vodstvu Skupnosti precej težav, predvsem ko gre za obnovo predsedniškega in odborniških mest, čeprav je na dlani, da mnogi Italijani zasedajo v delovnih organizacijah vidna mesta in bi s svojo sposobnostjo in izkušnjami lahko marsikaj prispevali.

Prihodnjo pomlad bodo na sporedu spet volitve za obnovo vodstva in poleti bodo obnovili vodstvo in vse organizme Unije Italijanov z Istre in Reke. Zaradi tega bo nujno že sedaj poiskati ljudi, ki bi lahko sprejeli določene odgovornosti. (eo)

O številkah, koliko je letos tujih turistov v Jugoslaviji, ne nameravamo pisati, nitj ne dajati uradnih podatkov o številu letih v letoviških krajih v bližnjih istrskih letoviščih.

Naš namen je bolj opisati, kako poteka v teh krajih življenje, kako so turisti s ponudbo zadovoljni in kaj delajo domačini, da bi goste zadovoljili, jim nudili, ne samo morje, temveč tudi zabavo, dobro hrano in seveda predvsem dobro počutje.

Od Kopra dalje, pravijo, je vse zasedeno. Zasedeni so kampi, hoteli, pa tudi privatne sobe. V kampih letujejo letos v glavnem jugoslovanski turisti, ker so zanje cene v hotelih odločno previsoke. Če pa so že tuji turisti tudi v teh kampih, potem gre prav gotovo za mlade, ki so radi v šotorih, ki jim takšno svobodno doživljanje počitnic ugaja, ki se v družbi sebi enakih prav dobro počutijo.

Naj se tokrat zaustavimo, bolj kot pri Portorožu in Luciji, ki sta prepolna tujih turistov in kjer pridno skrbitjo tudi za razne prireditve, izlete in drugo zabavo, v Strunjanu — to je v kraju, ki je prav na sredi poti med Izolo in Portorožem. Ko se človek iz Izole pripelje z avtom do drevoreda, ki se potem strmo dvigne proti Portorožu — od tam pa zopet navzdol do tega prelepega obmorskega letovišča — so na desni strani ceste že prve strunjanske hiše. Naselje se nato nadaljuje levo in desno ob morju ter ima z ene in druge strani lepe hotele, letoviške domove in tudi celo naselje za vojne invalide.

Tu so tudi soline, kjer pridelajo veliko soli, tu

so seveda tudi kopališča, ena za plačilo, druga zastonj.

Dolgo let Strunjan ni bil bogve kako urejen, vsaj za tujce ne. Imel je kamp, imel je na levi strani tudi dobro vpeljan hotel, vse ostalo je bilo še bolj neurejeno — bolj naravno!

No, sedaj ima tudi desna polovica Strunjana svoj velik hotel, tu je tudi zaprt bazen tako za invalide, pa tudi za tiste, ki ne gredo v morje; tu sta že urejena plaža in kopališče za invalide, z letošnjim letom pa so lepo uredili skoraj ves del obale, tako da je ostal le košček obale za »navadne smrtnike«, ki ne spadajo niti k invalidom, niti k uslužbenecem banke, ali drugim počitniškim domovom in se kopajo kar tako »po domače«.

Na tem delu obale je do lani stala stara stavba, v kateri je bil gostinski obrat, ki je imel na razpologo jedalno in pijačo, ob obali pa je stala še druga majhna zgradba, v kateri so prodajali sladoled in kavo. Nekaj je letos povsem izginilo, gostinski obrat ob morju pa je povsem spremenil svojo zunanost ter je razširil svoj zunanji prostor, v notranjosti pa je bar oziroma gostišče. Tu so postavili mize in klopi, tu igra ob večerih majhen domač ansambel, tu se začnajo počasi zbirati gostje, ki ne vedo, kam bi ob večernih urah ter se lahko ob morju zavrtijo.

Naenkrat je Strunjan oživel. Podnevi so plaže polne kopalcev, zvečer pa igrajo glasbeni ansambli vsaj na treh krajih, medtem ko se drugje pečejo čevapčiči in druge takšne dobrote.

V Strunjanu so soline, kot smo že povedali. Letos z letino niso posebno zadovoljni, ker je bilo vreme v juniju in začetku julija bolj slabo. Upajo

in obetajo si, da bo vreme sedaj boljše in da se bo položaj nekoliko izboljšal.

V Strunjanu pa imajo sedaj tudi kar velika gojišča klapavico, ali kakor jih mi poznamo »mušolov«. Naberejo jih vsak dan kar veliko, čeprav je treba čakati, da zrastejo do prave mere, tri leta, kot so nam nabiralci povedali. Te mušole, ki jih sedaj v strunjanskem zalivu goji tudi podjetje DROGA iz Izole, prodajajo raznim gostinskim podjetjem ob obali, vozijo pa jih tudi v druge kraje. Turisti so se navadili in jih radi naročajo. Če je pa zaslužek dovolj dober, pa ne bi mogli še reči — slišali smo takšne in drugačne pripombe in kritike. Videli smo le nabiralce pri delu in lahko rečemo, da ni lahko, da je močno utrudljivo. A če že človek pride na morje, potem si želi bolj rib in školjk, kot čevapčičev, ki so postali že povsod tako rekoč obvezni.

Se torej domači in tuji turisti v teh letoviških krajih počutijo dobro? Prvi so bolj skromni in se držijo domačih kuhinj, oziroma kuhinj v raznih počitniških domovih, pri pijači pa ne štedijo; tuji — predvsem italijanski turisti, si kar dobro privoščijo, za nemške turiste pa tako vemo, kakšni v glavnem so. No, letos je turistov iz vseh krajev in dežel in tako pridejo na svoj račun tudi slikarji v Portorožu, prodajalci srebrnega nakita, lesnih izdelkov in vseh drugih spominkov.

Na pol slečenih kopaljk je letos zelo malo — skorajda nič. V modi so namreč zopet enodelne kopalne obleke, čeprav močno izrezane, golih prsi zato tokrat ni veliko. Pa četudi so, je to že nekaj tako vsakdanjega, da nikogar ne razburi, ne tako, ne drugače...

N. L.

Devetdeset let Aljaževga stolpa

MOJSTRANA — Triglavski župnik Jakob Aljaž je eden tistih gornikov, ki so odigrali pri odkrivanju pogorja in tudi pri razvoju slovenskega planinstva odločilno vlogo. Letos bo v planinskem muzeju v Mojstrani, ki obravnava zgodovino Triglava, na ogled spominska soba posvečena temu znanemu planincu in očetu že ponarodele pesmi Triglav, moj dom.

Jakob Aljaž pa je posebno znan po stolpu na vrhu Triglava, simbola slovenstva. Ta stolp bo letos star 90 let in ob tej priložnosti bo ob njem tudi slovesnost, kjer bo slavnostni govornik častni predsednik slovenskih planincev dr. Miha Potočnik. Sedmega avgusta bodo planinci lahko po slovesnosti ob 11. uri s priložnostnim žigom na posebni ovojnici na svoj način dokazali prisotnost ob visokem jubileju, ki nedvomno sodi v zgodovino slovenskega planinstva.

Slovesnost pripravljajo Planinska zveza Slovenije in planinski društvi Doves-Mojstrana in Ljubljana-matica.

Prava planinska sezona se je sodeč po obisku Aljaževga doma v Vratih in tudi Triglavskega muzeja zares začela — eden vrhuncev pa bo prav svečanost na 2.864 metrih nadmorske višine pri Aljaževem stolpu. J. O.

Športni razmah v Postojni

POSTOJNA — Analiza razvoja telesne kulture v občini Postojna je pokazala, da so tako v dejavnosti kot množičnosti na tem področju naredili velik premik na bolje. Od leta 1976 je število športnih društev in klubov naraslo od 18 na 29, pridobili pa so tudi nekaj novih športnih objektov. V prihodnjem obdobju pa ima prednost predvsem dokončanje športnega igrišča v Pivki. J. O.

Paleolitsko najdišče Divje babe

IDRIJA — Pod robom šebreljske planote na Idrijskem se nahajajo jame, po ljudskem izročilu imenovane Divje babe, ki že po dosedanjih najdbah sodijo med najbolj reprezentativna paleolitska najdišča v Sloveniji.

Tu že šesto leto zapored izkopava pod vodstvom arheologa Ivana Turka petčlanska ekipa strokovnjakov inštituta za arheologijo znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti iz Ljubljane.

Na težko dostopnem najdišču so dosedaj odkopali že več kot pol tone kosti, največ jamskega medveda, ki naj bi po oceni strokovnjakov tehtal povprečno okoli 600 kilogramov in precej orodja pračloveka, po vsej verjetnosti neandertalca. Strokovnjaki menijo, da so Divje babe pred 40 do 50 tisoč leti služile pračloveku kot lovska postaja.

Z izkopavanjem bodo nadaljevali, ker želijo doseči predvidoma zadnji horizont, kjer naj bi se nahajali drugačni ostanki od dosedaj najdenih. Pripadali naj bi klasičnemu musterijenu iz zadnje medledene dobe, zaradi česar naj bi bili stari okoli 100 tisoč let.

V Divjih babah II. pa so našli dva kremenova odbitka, ki dokazujeta prisotnost pračloveka, vendar pa njegovih ostankov do zdaj še niso našli. J. O.

Odprtje nove železniške linije

V soboto je v koprskem pristanišču ob terminalu za razsute tovore pristala hongkongska ladja Tatra z nosilnostjo 69 tisoč ton. Gre za eno največjih ladij, ki so doslej pristale v koprski luki, v luko pa je okrog 180 m dolga velikanka pripeljala nekaj manj kot 64.000 ton premoza za Voest-Alpine v Avstriji.

Ob tej priložnosti, je železniško gospodarstvo včeraj odprlo tudi novo transportno železniško linijo za prevoz razsutih tovorov v Severozahodno Slovenijo, Avstrijo in južni del Zvezne republike Nemčije.

Lepi vtisi iz poletnega Strunjana

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

59.

»Ne boj se, Katica.« Videl jo je, ko je odhajala, drobna in nežna. Vedno jo je imel rad, čeprav je bilo v tej ljubezni več usmiljenja. Toda leta so prinesla prijetno zblizanje med njima in postala sta si več kakor samo očim in pastorka, postala sta si celo več, kot so si očie in otroci. Ali ni Ivan nekoč kupil kitaro samo zato, da bi ob samotnih večerih lahko skupaj zaigrala in zapela? In še mnogo je bilo stvari, ki so ju zblizžale.

Ali pa ni bila tudi Marta nekaj takega, kar ju je še tesneje združilo, kar ju je vlekle drugega k drugemu? Saj sta Marto oba ljubila, za oba je pomenila nekaj posebnega, toda čutila sta, da se jima obema enako oddaljuje. Kam, tega nista vedela, samo slutila sta.

Zdaj se je tudi to razkrilo. To odkritje ni bilo prijetno ne zanj ne za Katico, oba je enako močno razočaralo.

Ivan je prej samo slutil. Zdaj je vedel dovolj.

Znova se je čutil pred nekakim prepadom; tej ljubezni ne bo kos, preostane samo še ena pot: ovaditi Petra Koštrca.

To pa je bila zanj pretežka pot in vso noč se je premetaval na postelji, ker se ni mogel odločiti. Pa vendar je bila edina pot, če hoče Marto rešiti. Rešiti pa jo mora, ako ne zaradi sebe, si je govoril, vsaj zaradi Katicice. Za Katico je dolžan sprejeti nase tudi to nelepo žrtev.

Zjutraj se je napravil in se izgovoril pred Marto, da gre v mesto. Razen Katicice ni nihče niti slutil, kam gre in so mislili vsi, da gre res v mesto. Samo Katica je mislila tudi na to, da bi se moglo zdaj Petru Koštrcu kaj hudega zgoditi. Ali ni prišlo vse to zaradi nje? Ali ga ni ona izdala Ivanu? Ali naj zdaj Petra Koštrco opomni, kaj bi se moglo zgoditi?

Peter Koštrca je ta čas sedel pri peči, dremuckal in vselej, kadar je Katica obmolnila, znova rekel:

»Zakaj mi ne poješ dalje? Prav danes se mi hoče tvoje pesmi; tako rad jo poslušam... Ko pojdem od tod, ti bom kupil lepo obleko, da boš mislila name, ko me ne bo več.«

Katica je zapela in še vedno premišljala: zdaj je še čas, da mu namigne. Naj potem stori, kar ga je volja. Saj je bil tako dober do nje, toliko daril ji je dajal, v denarju in v drugih stvareh, ki so primerne za slepo dekle. Včasih je bil prav izbircen.

Vso pesem je premišljevala in se odločala, a vselej, ko je že hotela obmolniti, je samo dalje pela.

Ko je prenehala s pesmijo in že nekaj časa molčala, se ga je le dotaknila.

Prijel jo je za roko, s katero se ga je dotaknila. »Kaj je, Katica?« je vprašal nežno. »Ali mi hočeš kaj povedati?«

Katico je nekaj dušilo v grlu, eno samo besedo bi morala izreči, eno samo besedo: »Bežite!« Koštrca bi razumel. Najbrž niti vprašal ne bi, zakaj naj beži. Toda te besede Katica ni mogla izreči, pač pa je čez čas iztisnila iz sebe:

»Tako dobri ste, Peter... res, tako dobri...«

Ali je bilo to zdaj pomembno? Peter je nekaj premišljal, kakor bi hotel dojeti smisel te izpovedi. Po premolku je odgovoril:

»Motiš se, Katica. Morda bi lahko rekla za kogarkoli na svetu, da je dober, za Petra Koštrca tega ne bi smela reči. Kaj ti veš, kdo in kaj je Peter Koštrca? In najbrž nikdar ne boš vedela, kar je vsekakor najboljše. Ta Peter Koštrca, ki živi tu pri vas, je nekdo drug kakor oni, ki ga pozna svet. Če bi poznala tistega, bi se ga bala in namesto da si mu rekla, da je dober, bi rekla prav tako odločno, da je zloben, da je grd...«

Vse to vendar ni bilo tisto, kar je hotela Katica povedati. Tisto je bilo težje in usodnejše.

Ob Hreščakovi izvolitvi

Tonel: Zakaj se je KPI odločila za vzdržanje

Claudio Tonel, danes podpredsednik deželnega sveta, je bil v letih Hreščakove izvolitve v občinski odbor načelnik komunistične svetovalske skupine v tržaškem občinskem svetu. Vprašali smo ga za kratak razgovor o tistih dogodkih začeti z mnenjem, ki sta ga izrekla Pittoni in Botteri, češ da tržaška KPI takrat ni razumela zgodovinskega pomena tiste izvolitve. »To oceno ali sodbo pustim drugim, čeprav mislim, da je dvajset let potem še prezgodaj govoriti, ali je bil tisti dogodek zgodovinski ali pa ne. Bila je vsekakor za tiste razmere zelo pogumna poteza in jo je naša partija kot tako tudi ocenila. V času zelo ostrega nasprotovanja levosredinski politični formuli smo se ob izvolitvi Hreščaka vzdržali glasovanja v znak solidarnosti do Slovencev, ki so bili prav v tistih dneh tarča zelo hude šovinistične gonje,« pravi Tonel, ki dodaja da je imela tista izvolitev žal zelo malo konkretnih učinkov za reševanje odprtih problemov manjšine, kot jasno dokazuje problematika globalne zaščite. Po Tonelovem mnenju je treba vsekakor tudi ta dogodek, kot sicer vse politične dogodke, oceniti realno in kar se da daljnoročno, drugače ostaja vse na ravni čustvenega doživljanja in spomina.

Takratni načelnik KPI v občinskem svetu je prepričan, da je treba tudi Hreščakovo izvolitev trezno oceniti v okviru levosredinske izkušnje, »ki ni bila pozitivna in je še bolj za razlaga ideološke in strankarske ločnice med Slovenci, poleg vsega pa je imela tudi prvenstveno protikomunistični značaj«. Pokrajinski socialistični tajnik Pittoni, nadaljuje Tonel, je takrat jasno povedal, da mora delavski razred iz osamelosti, v katero so ga pripeljali komunisti, demokristjani pa so šli še dlje in so skušali ustvariti neke vrste »preferenčno os KD-Slovinci tudi v okoliških občinah, da razbijejo tako imenovani »rdeči obroček«. Ta maneuver pa jim je klavrno spodletel predvsem v devinsko-nabrežinski občini, kjer so zaman skušali prepričati takratnega voditelja Slovenske demokratske zveze odv. Agneletta o koristnosti takšne volilne liste. To pa seveda ne pomeni, da komunisti nismo znali pozitivno oceniti zadržanja takratnega demokristjanskega vodstva, ki se je upiralo diktatu samega nadškofa Santina. Ne smemo pa tudi pozabiti, da je Hreščakovi izvolitvi leta 1966 sledil zloglasni načrt CIPE, proti kateremu so se odločno in enotno uprli italijanski in slovenski delavci in katerega negativne posledice še danes plačuje tržaško gospodarstvo. Načrt CIPE, ki je znatno skrčil produktivno dejavnost tukajšnjih ladjedelnic, je bil sad politike levega centra.

»Vsekakor smo komunisti tudi glede ocene primera Hreščak odprti za dialog in za odkrito soočanje z vsemi tržaškimi komponentami, ki hočejo, da bi Trst spoznal svojo polpreteklo zgodovino v funkciji boljše poznavanja sedanje stvarnosti. Žal pa smo pri teh naših naporih ostali skoraj povsem osamljeni, kar pomeni, da druge politične sile niso pokazale dovolj občutljivosti za spoznavanje in za oceno povojnih dogodkov,« nam je še povedal Tonel, ki je že nekaj let koordinator posebne študijske skupine na federaciji KPI, ki se ukvarja s proučevanjem tržaške zgodovine. Letos se bo ta skupina na bližnjem strokovnem seminarju v kraju Cascina pri Pizi soočala prav z izkušnjo levega centra in torej tudi s Hreščakovo izvolitvijo. Na seminarju bodo poleg Tonela predavali Stelio Spadaro, nekdanji tajnik KD Botteri, bivši tržaški podžupan Giorgio Cesare in zgodovinar Fabio Marchetti. Gradivo pa bodo nato zbrali v posebni publikaciji, ki bo izšla pri založbi Editori Riuniti. To bo že četrta knjiga, sad partijskih seminarjev v Cascini.

SANDOR TENCE

Hreščak: Italijani nas niso poznali

»Ne glede na osebno plat celotne zadeve mislim, da je bila moja takratna izvolitev v tržaški občinski odbor res zgodovinski dogodek, če pomislim na zelo neugodno razmere, s katerimi smo se morali soočiti Slovenci v Italiji. Danes italijanska večina pozna nekaj naših problemov (sicer še vedno premalo) in tudi našo zgodovino, pred dvajsetimi leti pa del Trsta sploh ni vedel, da tukaj živi že stoletja tudi naša narodnostna skupnost. Moja izvolitev je bila zato za mnoge Tržičane travmatična, kolesje zgodovine pa je moralo vendarle naprej.« Dušan Hreščak se danes še zelo rad spominja tistih dogodkov, pri katerih je bil protagonist in ki so nedvomno vplivali na njegovo življenjsko pot.

»Občinska seja, ki je dejansko tudi v našem mestu ustoličila levi center, je trajala do treh zjutraj, kar je bilo za tiste čase po svoje tudi rekord. Na trgu pred županstvom so razsajali fašisti in nacionalisti, vzušje v sejni dvorani pa je bilo navidez zelo mirno, čeprav je bilo pri mnogih svetovalcih opaziti veliko napetost. Jaz pred svojo izvolitvijo nisem spregovoril, čeprav sem imel že pripravljeno intervencijo. S strankarskimi kolegi in tudi z demokristjani je bilo domenjeno, da bom molčal in da ne bom sprožil novih napetosti, govorili so zato drugi, kar se je izkazalo za najboljšo,« pravi Hreščak, ki dodaja, da je bilo takrat najhujše že mimo. »Do potresa v mestu je prišlo nekaj mesecev pred izvolitvijo novega občinskega odbora, že isti dan, ko je Pittoni napovedal, da bodo za novega odbornika predlagali mene. Začela je Lega nazionale, sledil pa ji je škof Santin, vsa kampanja pa je potekala tako rekoč pod pokroviteljstvom Piccola.«

»Osebnih nevesočnosti nisem doživel, če izzamemo grozljivo pismo, ki sem ga prejel v tistih dneh in o katerem sem takoj obvestil kvesturo. Ko sem izvrševal odborniške posle sem bil deležen spoštovanja s strani občinskih funkcionarjev in drugega osebja in le med predstavitvenim obiskom na odborništvu za zdravstvo se eden od tamkajšnjih funkcionarjev ni hotel rokovati z mano.« (st)

»Osebnih nevesočnosti nisem doživel, če izzamemo grozljivo pismo, ki sem ga prejel v tistih dneh in o katerem sem takoj obvestil kvesturo. Ko sem izvrševal odborniške posle sem bil deležen spoštovanja s strani občinskih funkcionarjev in drugega osebja in le med predstavitvenim obiskom na odborništvu za zdravstvo se eden od tamkajšnjih funkcionarjev ni hotel rokovati z mano.« (st)

Stekel bo že septembra letos

Nov eksperimentalni načrt EGS za vključevanje prizadetih

Tržaška pokrajinska uprava je prejela v teh dneh od ministrstva za delo potrdilo, da bo novi eksperimentalni načrt za vključevanje prizadetih na delovnih mestih, ki so ga že pred enim letom preko pristojnih oblasti predstavili Evropskemu družbenemu skladu, prejel finančno podporo Evropske gospodarske skupnosti.

Že maja meseca sta podpredsednik pokrajinske uprave in odbornik za skrbstvo Dario Locchi ter operaterka v okviru načrta EGS Irene Vittorelli obiskala EGS in opozorila odgovorne pri Evropskem družbenemu skladu na veliko važnost, ki jo Trst pripisuje uresničitvi četrtega eksperimentalnega načrta. Ob tej priložnosti sta se predstavnik pokrajine pogovorila tudi z italijanskima članoma izvršne komisije EGS Natalijem in Ripo di Meana.

Novi načrt EGS bo imel nekatere značilnosti, zaradi katerih se razlikuje od prejšnjih. Predvsem gre za dejstvo, da so bili dosedanja načrta v celoti v breme pokrajine, za novega pa si bo tržaška občina prevzela 80 odstotkov bremena, kot predvideva nova konvencija med pokrajino, občino in Krajevno zdravstveno enoto glede storitev za prizadete. Za nadzorstvo, vodenje in upravljanje načrta bo skrbel poseben mešani odbor, ki

Obale Sredozemskega morja vabijo tržaške turiste na poletne počitnice

Večina Tržičanov bo preživela poletne počitnice na obalah Sredozemskega morja. Ta ugotovitev izhaja iz kratke ankete, ki smo jo opravili po telefonu pri nekaterih tržaških turističnih agencijah, da bi izvedeli, kam so in še bodo odšli naši someščani na poletni odih.

Na top lestvici počitniških in letovišarskih krajev, v katere se najraje odpravljajo Tržičani, so še vedno na prvem mestu dalmatinska obala, dalmatinski otoki in istrska obala. Zanimanje za jugoslovansko obalo je izredno predvsem iz dveh razlogov: zaradi relativne bližine in zaradi ugodne menjave dinarja.

Mnogo povpraševanja je tudi za potovanja (z odhodi z ljubljanskega letališča) na Rodos, na Kreta, na Palmo in na Costo Bravo. To so že klasična poletna letovišča Tržičanov, ki so se v primerjavi s prejšnjimi leti v večjem številu odločili za dopustovanje v tujini.

Sedanji gospodarski položaj je imel seveda svoj odsev tudi na turistična potovanja. Cene posameznih turističnih ponudb so se nekoliko zvišale v primerjavi z lanskimi, povšek pa je bil vseeno omejen le na nekaj odstotkov. Ob tem pri turističnih agencijah opažajo določeno skrb turistov za potrošnjo; turisti v bistvu letos bolj kot druga leta »prerešetajo« posamezne cene in jih primerjajo s kvaliteto turističnih storitev, preden se odločijo. Pri izbiri počitniškega kraja ima torej žep vse večji pomen.

Med »izvensredozemskimi« deželami je letos dokaj privlačna Sovjetska zveza s prihodi z letalom in s številnimi možnimi krožnimi potovanji. Po-

vpraševanj za »eksočične« kraje je malo. Kvečjemu kak poročni par se odloči za medene tedne na Sejšelskih otokih ali na Mauritijsu. V tem času je namreč Sredozemlje mnogo bolj privlačno od teh »sanjskih otokov«, kjer se prava turistična sezona začne šele v novembru.

V zadnjem času si med turističnimi deželami vse bolj utira pot tudi Turčija. Po predvidevanjih turističnih izvedencev bo postala v prihodnjih letih vedno bolj zanimiva: egejska obala (ki je zelo podobna grški obali), nedotaknjena narava in dokaj ugodne cene so njeni glavni turistični aduti.

Mnogo Tržičanov se za svoje počitnice poslužuje letala. Aranžmaji z letalskimi prevozi (skupinskimi) so se (v Italiji) podražili od 10 do 15 odstotkov. Letos je bilo v tem pogledu dokaj povpraševanj za počitnice v Gr-

čiji (zaradi zmernih cen), pa tudi v italijanskih turističnih naseljih (na Garganu, v Kalabriji, na Sardiniji). Teden dni v takem naselju z letalskim prevozom stane približno 800 tisoč lir (120 tisoč lir dnevno). Drugi priljubljeni turistični deželi sta Španija in Francija (predvsem po velikem šmarnu).

V tržaških turističnih agencijah beležijo letos še en, turistično dokaj zanimiv fenomen. V Trstu se je povečalo število tujih turistov. Le-ti se obračajo na turistične agencije, da bi dobili informacije o zanimivostih teh krajev in okolice. Mnogo jih vprašuje po Postojnski jami in po Lipici. Med postankom v Trstu (ki je večinom zelo kratek — dva do tri dni) bi si radi ogledali te kraje, zaradi že kroničnega pomanjkanja hitrih avtobusnih povezav pa vse prevečkrat ostajajo njihove želje neizpolnjene.

Rovinj, biser istrske obale, kjer zelo veliko Tržičanov prebije poletne počitnice

Uspeh dijakov zavoda »Stefan« na natečaju poklicnih zavodov

Walter Auber osvojil odlično drugo mesto

Naša šola je zabeležila v teh dneh še en pomenljiv uspeh: dijak poklicnega zavoda za industrijo in obrt »Jožef Stefan« Walter Auber je osvojil 2. mesto na letošnjem vsedravnem natečaju državnih poklicnih zavodov na območju Furlanije - Julijske krajine, Veneta in Tridentinske - Gornjega Poadižja, njegov sošolec Ervin Černuta pa se je uvrstil na solidno 20. mesto.

Vsodravnj natečaj italijanskih poklicnih zavodov poteka že 25 let, slovenski poklicni zavod iz Trsta pa se ga je letos udeležil prvič. Udeležba na natečajih je dokaj preprosta. Dijaki 3. razredov poklicnih zavodov izdelajo na kvalifikacijskih izpitih praktični izdelek (za vsako usmeritev); najboljše izdelke nato šole pošljejo na vsedravnj natečaj.

Slovenski poklicni zavod se je udeležil dveh natečajev: za monterje in popraviljalce radijskih in televizijskih aparatov z izdelkom Walterja Auberja in za orodne mehanike z izdelkom Ervina Černute. Tekmovanje poteka po geografskih področjih; naša šola se je udeležila seveda izbirnega tekmovanja na območju naše dežele, Veneta in Tridentinske - Gornjega Poadižja. Na tem območju deluje kar 37 poklicnih zavodov; natečaja monterjev RTV se je udeležilo skupno 9 zavodov, natečaja orodnih mehanikov pa 27 zavodov.

V tako ostri konkurenci je uspeh Walterja Auberja z osvojitvijo drugega mesta še toliko bolj vreden, pa tudi solidna uvrstitev Ervina Černute pomeni priznanje za naš poklicni zavod. Auber je za svoj izdelek prejel 85/100 točke, to je le 5/100 manj od prvouvrščenega dijaka iz Portuguara Lorenza Bittola. Ervin Černuta je prejel 620/1000 točke in je bil sploh najboljše ocenjeni dijak iz tržaške pokrajine na natečaju orodnih mehanikov.

Jutri se v Mačkoljah začne šagra KD Primorsko

Jutri se v borovem gozdiču v Mačkoljah začela štiridnevna domača šagra, katere organizator je KD Primorsko. Lahko rečemo, da ima malokatero društvo tako lep in prijeten prostor za svoje poletne prireditve, kot je borov gozdič prav na začetku Mačkolj.

Jutri in pojutrišnjem bo praznik le družabnega značaja ter bo na njem nastopal glasbeni ansambel PLATANA iz Kopra. Za nedeljo so organizatorji pripravili program, ki bo prav gotovo za obiskovalce privlačen in zanimiv. Poleg koncerta pihalnega orkestra Breg bo na prazniku prvič nastopila plesna skupina Krožka ljubiteljev plesa iz Tržiča, ki se bo predstavila z različnimi plesnimi točkami rekreacijskega, pa tudi tekmovalnega značaja.

Samo vreme ne sme odpovedati, pa bo vse v redu. Člani domačega društva nameravajo šagro zaključiti s plesom in družabnostjo v ponedeljek, 29. julija.

informacije SIP uporabnikom

Plačilo telefonskega računa za četrto dvomesečje 1985

Opozarjamo abonente, da je že pred časom zapadel rok za poravnavo telefonskega računa za 4. dvomesečje 1985. Opozarjamo vse, ki računa še niso poravnali, naj to store čimprej po možnosti pri naših krajevnih sedežih. Na ta način se bodo izognili takojšnji prekinitvi, ki jo predvideva pravilnik.

Važno opozorilo

Na telefonskem računu, na levi strani zgoraj, so razvidni zneski prejšnjih dvomesečij, v katerih ni bil poravnani račun.

Società Italiana per l'Esercizio Telefonico p.a.

EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK

»OFFICE AUTOMATIC«

fotokopirni stroji — pisalni stroji — računalniki — lazer tiskalniki in pisarniški material.

Galleria Fenice 8/10 — TRST
Tel. 040/766-231

ŠOTORI

HIŠNI ŠOTOR, 4 LEŽIŠČA, VERANDA, GRILL NA KOLESIH, MIZA S 4 STOLI, 4 BLAZINE

751.000 lir

tommasini

Ul. Mazzini 37 - 39 TRST

Dokaj realistična ocena v tedniku *Mondo economico* Italijanski tisk o novem zakonu o skupnih vlaganjih v Jugoslaviji

Na naših straneh smo že mnogo tiskarskega črnila prelili ob vprašanju, ki nas kot manjšino z lastno gospodarsko osnovo neposredno zadeva. Gre namreč za prenovljen jugoslovanski zakon o skupnih vlaganjih s tujimi partnerji, ki naj bi poleg povečanega zanimanja za naložbe tujega kapitala v jugoslovansko gospodarstvo ugodno vplival in spodbujal tudi gospodarske tokove preko meje in torej prispeval h gospodarskemu razvoju na mejnem območju. Mnenja o tem, koliko je novo zakonsko besedilo ugodnejše za tujega partnerja in če bodo nova določila uspešno povečala njegovo zanimanje za naložbe v Jugoslaviji, so v tujini še vedno precej deljena, čeprav nihče ne zanika, da je njegov pristop prožnejši in pogoji ugodnejši za tujega partnerja z ozirom na tiste iz starega zakonskega besedila. Prav zato smo se odločili povezati članek Giorgio Vizioliya iz gospodarskega tednika *Mondo economico*, ki naj služi kot primer, kako v Italiji ocenjujejo vlaganje tujega kapitala v jugoslovansko gospodarstvo.

»Ali bodo spodbude, predvidene z novim jugoslovanskim zakonom o tujih vlaganjih uspele poživiti težak finančni položaj v balkanski državi?« se uvodoma sprašuje članekar in odgovarja s trditvijo, da bi moral biti odgovor nikalen, če upoštevamo dejstvo, da se jugoslovanska zadolženost v tujini giblje med 19 in 20 milijardami dolarjev in da torej »požre« kar 40 odstotkov vseh deviznih dohodkov države.

Novi zakon pa po mnenju pisca vendarle prinaša nekatere zanimive novosti in bi moral prinesiti nove spodbude za vir deviz, ki je bil doslej obremenjen z obvezami davčnega, valutnega in tudi ideološkega značaja, ki so odvrčale dotok tujih kapitalov. Od leta 1976 do danes je bilo namreč sklenjenih le 187 pogodb o mešanih vlaganjih, seštevek tujih kapitalov pa je znesel približno 200 milijonov dolarjev, kar je 0,6 odstotka vseh vlaganj v Jugoslaviji.

Olajšave za vlaganja tujega kapitala v jugoslovansko gospodarstvo naj bi imele tudi namen pospeševanja investicij nasploh, saj so bile le-te do pred nekaj leti hudo obremenjene z omejevalnimi in protinflacijskimi ukrepi, ki so jih sprejeli gospodarski voditelji v Beogradu.

Na splošno torej novi zakon predvideva večjo liberalizacijo investicij, zlasti kar zadeva obrestovanje tujega kapitala. Glede na stari zakon so bile ukinjene vse omejitve na zaslužek tujega partnerja, pri ustanavljanju mešanih družb pa ne velja več pravilo, po katerem mora jugoslovanski partner sodelovati z najmanj 51 odstotki celotne naložbe. Da bi pritegnili majhne kapitale, so bile odstranjene tudi spodnje omejitve za sodelovanje pri skupnih naložbah, povrhu pa je sedaj moč sodelovati pri vlaganju tudi s proizvodnimi sredstvi in know how, tako da se na primer prenesejo v Jugoslavijo že rabljeni tekoči trakovi ali delno zastarele tehnologije. Med preostalimi spodbudami je najpomembnejša oprostitve vrste dajatev za tujega partnerja, ki niso neposredno vezane na mešane družbe (na primer prispevka za vojaške izdatke).

Vendar pa ostajajo v veljavi tudi nekatere nemajhne obveze: upravno telo mešanih družb mora biti v vsakem primeru sestavljeno paritetno, ne glede na delež pri naložbi. Tuji partner lahko letno iznese iz Jugoslavije le polovico svojega zaslužka (sorazmerno z vložnim kapitalom), ostanek pa mora biti porabljen ali ponovno vložen v Jugoslaviji. In končno, v primeru da gredo izdelki mešane družbe v izvoz, mora družba 54 odstotkov izkupička v devizah prepustiti državi v zameno za dinarje.

Kljub tem omejitvam — zaključuje avtor članka v tedniku *Mondo economico* — pa novi jugoslovanski zakon o tujih vlaganjih nedvomno pomeni korak naprej v pričakovanju, da se razmere izboljšajo.

V. B.

Mednarodni gospodarski red na prazniku Unità v Sosljanu

Sedanji mednarodni gospodarski red je treba korenito spremeniti, če nečemo nadaljnega zaostrovanja obstoječih neravnovesij, če hočemo vsaj omiliti sedanjo tragedijo lakote in bede. Okrog te osnovne teze se bodo od danes do 27. julija vrstile na pokrajinskem festivalu Unità in Dela v Sosljanem zalivu javne razprave in okrogle mize v zavesti, da gre za dramatične probleme, ki nas zadevajo od blizu.

Ze danes bo na vrsti prva razprava, posvečena deležu našega mesta v tej dramatični fazi mednarodnega razvoja. Profesorja na tržaški univerzi Roberto Costa in Domenico Romeo bosta razčlenila temo »Trst za države v razvoju: izkušnje, pristojnosti, načrti«.

Jutri se bo član poslanske komisije za zunanje zadeve posl. Dino Sanlorenzo lotil problema lakote v svetu in še posebno rezultatov in problemov v zvezi z nedavno italijansko pobudo proti lakoti. In končno bo poptrišnjem na vrsti problematika odnosov med Vzhodom in Zahodom iz zornega kota Trsta in naše dežele. Poslanci Sergio Coloni (KD), Antonino Cuffaro (KPI) in Francesco De Carli (PSI) ter ravnatelj ISDEE Tito Favaretto bodo sodelovali na okrogli mizi z naslovom »Mednarodne izmenjave in sodelovanje: zakonske pobude za Trst in obmejna področja«.

»Bežimo, Cigani gredo...«

»Bežimo, tecimo, Cigani gredo...« Kdo se ne spominja tega preprostega napeva, s katerim si je krajšal čas v svoji rosi mladosti. V njem lahko s treznim premislekom zasledimo predsodek, ki je še trdno zasidran v naši evropski miselnosti. »Cigani so pač Cigani« in zato morajo nujno živeti ločeni od naše civilizirane družbe. V našem statičnem pojmovanju življenja namreč težko sprejemamo čezmerno cigansko potrebo po svobodi, njihove običaje in njihov način življenja.

O tej problematiki in še o marsičem drugem je bil govor na okrogli mizi o etnično-jezikovni manjšini Romov, o njihovem zaščitnem zakonu in o vlogi javne uprave za zaščito te

manjšine. Pobuda je stekla v okviru pokrajinskega praznika Dela in Unità v Sosljanem zalivu. V razpravo so posegli Alberto Held, ki je predstavljal skupnost Sintov iz Trsta, Mario Udorovich, ki je predstavljal Sinte iz Vidma ter še predstavnik Opera nomadi iz Trsta, Luigi Sferco, deželna svetovalka KPI, Augusta de Piero Barbina in podpredsednik pokrajinske uprave, Dario Locchi.

Govorniki so iz različnih zornih kotov povzeli osnovne zahteve ciganske skupnosti, ki se deli v več skupin, med katerimi so najbolj značilni Romi, ki so ohranili svoje nomadsko pokrelo, in Sintii, ki se tudi več let ustavijo v istem kraju. Iz razprave so najbolj izstopali prostorski problem tako kratko kot dolgoročno bivanja. problem značilno ciganskih delovnih zaposlitev kot upraviteljstvo vrtiljakov ter ilegalno nabiranje železa, in problem šoloobveznih otrok, ki so predvsem zaradi nomadstva in načina družinskega življenja bistveno prikrajšani pri šolanju.

V Italiji se nahaja 80.000 Ciganov, ki so večinoma italijanski državljani, vendar pa vse dosedanje pobude za njihovo zaščito nosijo imena posameznih oseb, organizacij, strank oziroma posameznih krajevnih uprav. Vse te pobude še vedno čakajo na širši, vsedrjavni zakon, ki bi pooblastil primerno ukrepanje v posameznih deželah.

Zgodovina Ciganov ima globoke korenine. Legenda pravi, da je Cigan skoval žebelje za Kristusa križ in s tem obsodil svoj narod na večno tavanje. Strokovno pa je dognano, da Romi izhajajo iz severozahodnega dela Indije, od koder so pred približno tisoč leti začeli potovati po svetu iz še omenjanih razlogov. V Italiji jih prvi omenja Ludovico Muratori v svojem delu *Rerum italicarum scriptores* iz leta 1422. Kmalu po prihodu Ciganov v Evropo so se pojavili spopadi z domačim prebivalstvom predvsem zaradi tipičnih značilnosti Ciganov, ki so v ostrem nasprotju z evropskimi. Od devetega stoletja dalje so bili Cigani predmet številnih krvavih spopadov, o katerih nam priča tudi Jurčičev Jurij Kozjak. Višek krvočinskih preganjanj je ciganska skupnost utrpela v koncentracijskih taboriščih, kjer so Nemci ubili 500.000 Ciganov. Obdobje sicer milejšega preganjanja se nadaljuje tudi sedaj z emigracijo, prezirom, zaničevanjem in večinskim nepoznavanjem ciganske specifičnosti. L. G.

Primer Vespasiano: polemike na deželi

Deželni svet na včerajšnji seji ni razpravljajal o prestopu socialdemokratskega odbornika za turizem Vespasiana iz PSDI v PSI, kot so predvčerajšnjim formalno zahtevali komunisti. Tako so na polemični seji z večino glasov sklenili načelniki svetovalskih skupin ob prisotnosti predstavnika deželne vlade Biasuttija, ki je moral osebno poseči v spor, ki je spričo te afere nastal med socialisti in socialdemokrati in ki postavlja v nevarnost tudi homogenost šeststrankarske koalicije, ki vodi deželo. Spričo te odločitve načelnikov skupin je zato na včerajšnji seji predsednik Manzoni samo sporočil svetovalcem, da je Vespasiano »zamenjal dres« in da bo o tem govor na enem izmed prihodnjih zasedanj. Kdaj ni povedal govori pa se, da bo to komaj sredi septembra.

Polemike o prestopu Vespasiana in drugih vidnih voditeljev PSDI v socialistične vrste (o tem poročamo na 3. strani) pa se iz dneva v dan stopnjujejo. Med sejo deželne skupščine je prišlo do več sestankov o tem vprašanju in nekateri od teh so bili tudi zelo razburljivi. Posebno polemičen je bil deželni tajnik PSDI Dal Mas, ki je na srečanju z Biasuttijem glasno zahteval, naj predsednik jasno obsodi Vespasianovo potezo in naj se kritično izreče o velikem »režiserju« tega prestopa, socialistu De Carliju. Biasutti pa doslej tega ni storil, saj bi s takim zadržanjem verjetno takoj odprl deželno krizo.

Kot po vsej verjetnosti tudi v Devinu-Nabrežini

O sestavi miljske občinske uprave se bo odločilo šele septembra

O usodi nove miljske občinske uprave bo tekla beseda v začetku septembra. Tako so se v prejšnjih dneh sporazumela zastopstva Liste Frausin, PSDI, PRI in PSI, ki so sklenila prvo serijo srečanj o izvolitvi občinskega odbora brez sporazuma, ampak tudi brez razbitja, kar pomeni, da ima štiristrankarska koalicija stvarne možnosti za prodor. Glede programa nove uprave so si baje stališča štirih skupin zelo blizu, povsem odprto pa ostaja vprašanje porazdelitve funkcij, zlasti županskega mesta, na katero računajo tako komunisti

kot laiko-socialisti (v prvi vrsti PSDI). O razvoju dogodkov v miljski občini je tekla beseda na sinočnji skupščini Liste Frausin, na miljsko, kot tudi na devinsko-nabrežinsko upravno stvarnost, pa bodo nedvomno vplivala tudi pogajanja za vstop v tržaško koalicijo.

Drevi se bodo v Nabrežini na plenarni seji medtem spet sestale delegacije KPI, SSK in PSI, da nadaljujejo z razpravo o programu morebitne domače napredne uprave in po možnosti tudi o porazdelitvi odgovornejših mest v samem občinskem od-

boru. Vzdušje med nekdanjimi partnerji v občinski koaliciji je nekoliko bolj optimistično kot pred mesecem dni, čeprav je še prezgodaj govoriti o gotovosti potrditve sedanjega zaveznitva, kljub temu da se tudi krajevni socialisti postopoma usmerjajo v to politično rešitev, ki po našem mnenju nima verodostojnih političnih alternativ.

Pred drevisnjim srečanjem se je nekajkrat že sestala posebna delovna komisija treh strank, ki se ukvarja s programskimi smernicami bodoče uprave. V središču pozornosti teh pogovorov so bila zlasti vprašanja sožitja in zaščite slovenske manjšine ter gospodarskega in družbenega razvoja občinske skupnosti. Delovna skupina je tako mnenja, da bo morala uprava v novi mandatni dobi delati kolegialno in da bo delo odbora podvrženo rednemu preverjanju občinskih tajništva treh strank. Kljub dokaj pospešenemu tempu razgovorov in srečanj v zadnjih dneh računajo, da bo tudi odločitev o novi devinsko-nabrežinski upravi padla komaj septembra, čeprav ni izključiti presenečenja v vročih avgustovskih dneh.

Poletni centri v miljski občini

Miljska občina je tudi letos poskrbela za organizirane počitnišče najmlajših. Več kot 200 miljskih otrok se namreč v teh dneh udeležuje počitnic v poletnih središčih. Najmlajši italijanski otroci preživljajo svoje počitnice v miljskem otroškem vrtcu, osnovnošolski otroci v šolskem poslopju pri Sv. Roku, medtem ko so slovenski otroci iz Milj gostje dolinskega poletnega središča.

Letos je miljska občina predala organizacijo in upravo enega od središč zadrugi mladih, ki deluje na področju družbenih služb. Zadruga Pangea je pripravila celoten program za središče pri Sv. Roku in ga tudi izvedla; jutri, ob koncu bivanja v poletnem središču, bodo otroci na sklepni prireditvi staršem pokazali česa vsega so se v poletnem centru naučili.

pismo uredništvu

Vandalsko početje proti nabrežinskim otrokom

V noči med nedeljo in ponedeljkom so neznanzi prerezali gumijasta bazena, ki sta služila otrokom, ki obiskujejo nabrežinski poletni center, kot prijetno »osvežilo« in seveda za igranje v vodi.

Neznanec, ki so na tak način »pripomogli« k uspehu našega poletnega središča se zahvaljuje odbor KD Igo Gruden in ŠD Sokol. »Zahvali« pridaja mnenje, da je slabo dejanje slabo, še slabše pa, če je naperjeno proti pobudam, ki zahtevajo veliko osebnih naporov in so namenjene otrokom.

Odbor KD I. Gruden in ŠD Sokol

Ali je to dokaz trajnega spomina?

Ko sem pred dnevi bil na proseškem pokopališču na nekem pogrebu, sem se po končanem žalnem obredu ustavljal ob grobu pok. Vekoslava - Lojzeta Špangerja. Kakšen obup! Mislil sem, da sem na gmajini in ne na grobu moža, ki se je vse življenje boril za naše pravice. Na žalost, koliko je takih pokvarjenih, razbitih in zanemarnih grobov, spomenikov naših borcev kot je bil pok. Španger, ki so da-

li svoje mlado življenje za boljšo bodočnost našega in vseh narodov, ki so žrtvovali vse svoje življenje, bili preganjani, bili po ječah in konfinacijah. In kaj imajo sedaj? Nekateri nimajo niti enega cveta na grobu. To je velika sramota za vse nas. Ob njegovi smrti, ki je bila 27. decembra 1971, sta bila v Primorskem dnevniku objavljena dva članka, oba bolj ali manj poudarjata, da bo Španger vedno z nami ter nam ostal v trajnem spominu. Zanemarjenost njegovega groba je dokaz, v kakšnem trajnem spominu nam je pok. Španger ostal. M. M.

Spominski srebrnjak Zavoda združenega sveta

Italijanska kovnica bo izdala srebrnjak, s katerim bo proslavila obletnico ustanovitve Zavoda združenega sveta Jadranskega morja. Kovanec bo imel nominalno vrednost 500 lir, prodajali pa ga bodo po 10 tisoč lir. S prodajo bo država krila prispevek v višini 3 milijard lir, ki ga daje za štipendije dijakom, ki bodo v prihodnjih letih obiskovali mednarodno šolo v Devinu.

Pokrajinski sindikati pozitivno o »paketu« za Julijsko krajino

Pokrajinska tajništva sindikatov CGIL, CISL in UIL ugodno ocenjujejo avdicije o tako imenovanem »paketu« za Trst v parlamentarni komisiji, kjer je prišla do izraza enotna volja po čimprejšnji odobritvi tega vladnega ukrepa v korist julijskega gospodarstva, zlasti spričo zamude, s katero prihaja v parlamentarno razpravo. Prav zato tajništva poudarjajo, da bi bilo treba paketu zagotoviti prednost pred drugimi predmeti razprave v parlamentu.

Tržaške sindikalne organizacije opozarjajo tudi na pomen predvidenega sodelovanja krajevnih in deželnih združenih sil pri upravljanju z obetajočimi se sredstvi. V tem smislu naj bi namreč refinansiranje Sklada za Trst, sklada FRIE in Sklada za Gorico povežali s potrebo po čimbolj učinkoviti porabi sredstev, ki naj bi bila v skladu z razvojnim načrtom in z izbirami deželne uprave.

Pokrajinska sindikalna tajništva izražajo tudi prepričanje, da lahko samo z uskladitvijo različnih posegov, državnih, deželnih in ustanove IRI, pričakujemo razvoj Julijske krajine in ozemeljsko uravnovešanje. V tem okviru tajništva tudi ocenjujejo za zelo pomembna zakonska osnutka poslancev Decarlija in Cuffara - Baracettija o tako imenovanih obmejnih območjih, ki da začetujeta novo središčno vlogo naše dežele ne samo v razmerju do Italije, ampak celotne Evropske gospodarske skupnosti.

Ugodna stališča o »tržaškem sinhrotronu«

Tržaška občina je ugodno ocenila stališča italijanskih znanstvenikov, ki so podprli načrt o izgradnji sinhrotrona na Tržaškem. Načrt je predložil minister za znanstveno raziskovanje Granelli. V tem primeru ne gre več za megaprojekt Evropske gospodarske skupnosti, o katerem je bilo toliko govora v preteklih letih in ki je praktično propadel potem, ko sta se Francija in Zvezna republika Nemčija dogovorili za izgradnjo evropskega sinhrotrona pri Grenobleu. Minister Granelli se je zatem zavzel za načrt »italijanskega sinhrotrona«, ki naj bi ga zgradili na Tržaškem. Tržaška občina meni, da se bo s to pobudo še povečal ugled Trsta na znanstvenem področju.

Brez hujskih posledic

Včerajšnja črna kronika je v našem mestu zabeležila le dve prometni nesreči z lažjimi telesnimi poškodbami vpletenih oseb. V križišču ulic Rossetti in Pascoli je dopoldne s svojo dyane trčil v drog obcestne razsvetljave 22-letni brezposelni Gaetano Gallena, stanujoč v Ul. Canova 22. Utrpel je lažji udarec v glavo, v katarinski bolnišnici pa so ga po pregledu odpustili s prognozo okrevanja v petih dneh.

Enako prognozo so zdravniki izrekli 18-letnemu Mauriziu Milaneseju, prodajalcu, ki je s svojim motornim kolesom yamaha v križišču ulic Trento in Machiavelli trčil v renault Guerri-na Stoka. Voznik osebne avtomobila se pri trčenju ni poškodoval.

Umrla je naša draga Sava Šramel roj. Praprotnik

Pogreb bo v Lokvi danes, 25. t.m., ob 17. uri.

Žalujoči: hčerki Jasna in Darja, sestri Vanda in Dana z družinami ter drugo sorodstvo.

Lokev, 25. julija 1985

Po gasilskem prazniku v Boljuncu

»Bodi v pomoč svojemu bližnjemu« plemenito geslo prostovoljnih gasilcev

Voda in ogenj ne gresta skupaj, pa tudi burja ni prijatelj in zaveznik gasilcev. To se je pokazalo na Gasilskem prazniku v Boljuncu, ki je uspel le s sobotnim družabnim večerom, nedeljski program, ki je, poleg nastopa Pihalnega orkestra Breg predvideval tudi zahtevne gasilske vaje, pa je moral na žalost odpasti.

Gasilci, vključeni v Zdrženje prostovoljnih gasilcev iz dolinske občine, pa njihovi tovariši iz Hrvatčinov, Trsta in tokrat tudi iz Železne Kaple na Koroškem so se sicer srečali, zbrali, se pogovorili in si tudi obljubili, da se prihodnje leto srečajo v Hrvatčinah, a vse je ostalo v glavnem pri besedah, dobrih mislih in željah in pri kozarcu vina.

V dvorani gledališča F. Prešeren smo našli Igorja Petarosa, predsednika Zdrženja prostovoljnih gasilcev Breg in pa častnega poveljnika Društva prostovoljnih gasilcev iz Hrvatčinov Jožeta Volmuta. Koroških gasilcev ni bilo več, ker so se pripeljali sem s svojim gasilskim kamionom, pa so želeli še ob dnevu opraviti dober del poti, ki jih je čakala do doma.

»V soboto je praznik še kar dobro uspel« nam je povedal Igor. »Že smo delali rožnate načrte, kako bo vse lepo poteklo tudi v nedeljo. Potem pa je prišlo neurje ter nam je v hipu podrla kioske, razbilo, ali pokvarilo plastične strehe, potem pa je prišla vmes še tragična nesreča na Tridentinskem ter so morali tja na pomoč skrajaj vsi poklicni gasilci iz Trsta. K nam je prišla le maloštevilna delegacija iz Trsta, da nas pozdravi in da nam izreče dobre želje. Družabnost smo sicer podaljšali do ponedeljka, naš gasilski praznik pa smo prenesli za dve leti, ko bomo slavili 10. obletnico našega delovanja.«

Če bo leta 1987 deset let od našega obstoja, se pravi, da je bilo vaše združenje ustanovljeno leta 1977?

»Prav tako je. Ustanovili smo združenje leta 1977 na osnovi deželnega zakona. Začeli smo z delom resno in kmalu so nas spoznali odgovorni in Trstu tako, da so se že naših prireditelj in srečanja udeležili predstavniki tržaških gasilcev, finančne službe, policije, kar pomeni, da nas upoštevajo. Društvo šteje sedaj 47 čla-

nov, ki so lahko, po zakonu stari od 18 do 60 let. Mladi radi sodelujejo in imamo že več takih, ki se nam mislijo še pridružiti.«

Kakšno delo in kakšne posege pa opravljate?

»Naša naloga je gašenje gozdnih požarov. Če gre za druge požare, potem tu nastopijo poklicni gasilci iz Trsta. O gozdnih požarih nas obvestita poveljstvo gasilcev v Trstu, ali pa deželna služba za gozdarstvo. Imamo dve gasilski vozili, imamo seveda tudi svoje obleke in tudi opremo, ki jo potrebujemo. Sedaj smo na dražbi kupili še nekaj kamionov, tako da bo naše delo boljše steklo.«

O razstavi stare in nove gasilske opreme, ki smo si jo že prej ogledali, pa nam je Igor povedal:

»Ekspozite starih gasilskih uniform in čelad smo dobili od vojnega muzeja v Trstu. Od tu sta tudi dve stari gasilski vozili in sicer eno angleške znamke iz leta 1800, drugo pa avstrijske znamke iz leta 1900. Nekaj stvari nam je dal na razpolago namestnik poveljnika tržaških gasilcev Sgorbissa, majhne modele gasilskih avtov in drugega pa je izdelal Augusto Doria iz Trsta.«

Jože Volmut iz Hrvatčinov nam je takoj zagotovil, da so stiki s prostovoljnimi gasilci iz dolinske občine najboljši — bratski. »Veseli smo bili, ko so se ustanovili in radi smo jim z nasveti pomagali, če so nas seveda potrebovali. Geslo gasilcev je: bodi v pomoč svojemu bližnjemu. Sovražnika ne poznamo, razen seveda ognja. Prihodnje leto bo naše društvo slavilo 30. obletnico delovanja. Pa smo se že dogovorili, da se tam vsj skupaj srečamo. Žal nam je, da nismo mogli prikazati, kaj znamo. Hoteli smo simulirati požar v tem kulturnem domu in pokazati kako ga je treba gasiti. Naše ženske, ki tudi delujejo v našem društvu, pa bi pokazale, kako se pogasi gorečo vozilo. No, pa bo mo to in še marsikaj drugega pokazali na našem prazniku. Zadovoljni smo že, da smo se videli in zadovoljni, da smo se srečali tudi z brati iz Koroške. Tudi takšni prazniki in srečanja so koristni, potrebni, pa tudi prijetni.«

N. L.

Leopolda Pavletič osemdesetletnica

Čila in zdrava je v preteklih dneh dočakala 80-letnico svojega življenja Leopolda Pavletič roj. Kovačič. Slavljenka sodi v tisto primorsko generacijo, ki je bila v svojem življenju najtežje preizkušena.

Rojena v Svetem pri Komnu, je že kot otrok med prvo svetovno vojno izgubila mater, brata (ki je padel neznano kje) in dom. Po povratku iz begustva v Višnji gori in Ljubljani ni družina našla niti kamna na kamnu tam, kjer je prej stala domača hiša.

Usojeno ji je bilo, da je do kraja prehodila vso trnovo pot, kot so jo prehodili tedaj tudi tisoči drugih Primorcev. Za kruhom je odšla v Trst, kjer se je spoznala in poročila z učiteljem Julijem Pavletičem. Pred fašističnim preganjanjem je mlada družina pobegnila v Jugoslavijo, kjer je po brezposelnosti in službah v oddolnih krajih dočakala v Ptuj 2. svetovno vojno. Gestapo je moža odpeljal v taborišče, družina pa je spet izgubila vse in je morala v novo begunstvo v Ljubljano. Tam se je skupno z možem že v prvih dneh upora opredelila za osvobodilni boj in se po njem vrnila v Trst, kjer se je v prvih povojnih letih udejstvovala v naših naprednih organizacijah.

Po moževi smrti posveča slavljenka vse svoje misli in skrbi otrokoma, vnukom in pravnuku, ohranila pa je tudi živo zanimanje za vse dnevne dogodke, katerim sledi od leta 1945 pa do danes, predvsem preko našega dnevnika, ki ga vneto vsak dan prebira.

menjalnica

24. 7. 1985	
Ameriški dolar	1.905.—
Kanadski dolar	1.405.—
Švicarski frank	800.—
Danska krona	182.—
Norveška krona	226.—
Švedska krona	224.—
Holandski florint	589.—
Francoski frank	214.—
Belgijski frank	31.—
Funt sterling	2.670.—
Irski sterling	2.050.—
Nemška marka	663.—
Avstrijski šiling	94.—
Portugalski eskudo	10.—
Japonski jen	7.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.250.—
Grška drahma	14.—
Debeli dinar	6,10
Drobni dinar	6,20

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S. P. A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

gledališča

ROSSETTI

Do 11. avgusta bo v gledališču Rossetti »FESTIVAL OPERETE 1985«. Na sporedu bosta opereti »La baiaidera« E. Kalmana in »Rose Marie« R. Frimla in H. Stotharta.

V soboto, 27. t. m., ob 20.30 bo na sporedu šesta predstava operete v treh dejanjih »La baiaidera« E. Kalmana.

V glavnih vlogah nastopajo: Stelia Doz (Odette), Daniela Mazzucato (Marrietta), Max René Cosotti (Radjami), Sandro Massimini (Napoleone), Vincenzo Manno (La Tourette), Gianfranco Saletta (polkovnik Parker), Mauro Serio (Dewasing), Giorgio Valletta (direktor gledališča), Luigi Palchetti (Primprinetto), Franco Jesuruk (Cohen), Fulvio Falzarano (direktor hotela), Plesalca solista Patrizia Orzieri in Roberto Fantini. Režiser: Giorgio Pressburger; orkester in zbor gledališča Verdi.

Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Poletna violinska šola

Od 21. do 30. avgusta: šola bosta vodila prof. Igor Ozim in njegova asistentka Christine Hutcap. Vse podrobnosti o vpisu dobite v Cankarjevem domu, tel. 003861/212-492 ali 221-121, int. 432 in 433.

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 25. julija
JAKOB

Sonce vzide ob 5.40 in zaton ob 20.42 — Dolžina dneva 15.02 — Luna vzide ob 14.22 in zaton ob 24.31.

Jutri, PETEK, 26. julija
ANA

Vreme včeraj: temperatura zraka 28,8 stopinje, zračni tlak 1019,6 mb ustaljen, veter 16 km na uro severovzhodnik, vlaga 56-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 21 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Lara Legovich, Jennifer Cosima Sblendorio, Davide Manfreda, Angela Rigotti, Alberto Nicoli, Luca Cigui, Valentina Novak.

UMRLI SO: 35-letni Adriano Kohl, 72-letni Giusto Zafran, 92-letna Giuseppina Gigli, 81-letni Vittorio Martellani, 83-letni Riccardo Gelter Wondrich, 65-letni Fernando Mazzei, 60-letni Giancarlo Stuparich, 81-letna Teresa Germani vd. Sivi, 57-letni Giorgio Turchino, 82-letna Angela Compagnino vd. Caruso.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunc: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesijski: tel. 299-197.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)
Largo Piave 2, Borzni trg 12, Miramarski drevored 117, Ul. Combi 9, Prosek, Zavlje.
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Trg Ospedale 8, Istrska ulica 35.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)
Trg Ospedale 8, Istrska ulica 35, Prosek, Zavlje.

kino

Ariston 21.30 »La rosa purpurea del Cairo«. Režija Woody Allen; igrajo: M. Farrow, J. Daniels, D. Afello.

Eden Zaprti zaradi počitnic do 26. t. m. Fenice Zaprti zaradi počitnic do 16. avgusta.

Excelsior 20.00 — 22.15 »Witness - Il testimone«.

Nazionale Dvorana št. 1 16.00 — 22.00 »Miami beach: spiaggia di fuoco per una ragazza svedese«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Dvorana št. 2 16.00 — 22.00 »Prendimi, coprimi di piacere«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Dvorana št. 3 16.30 — 22.00 »Ametville possession«. Za vsakogar.

Mignon 17.00 — 22.00 »L'alcova«. L. Carati. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Grattacielo 18.00 — 22.15 »Stati di allucinazione«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Capitol Zaprti do sobote.
Lumiere Zaprti zaradi počitnic do 23. avgusta.

Radio 15.30 — 21.30 »Vacances polissonnes«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

darovi in prispevki

V spomin na Marijo Ukmar daruje Miro Ukmar z družino 50.000 lir za pevski zbor V. Mirk.

V počastitev spomina Maria Dolenca daruje Justo Race 50.000 lir za SKD Tabor Opčine.

V počastitev spomina Brede Rauber daruje družina Race 50.000 lir za KD I. Cankar pri Sv. Jakobu.

Namesto cvetja na grob Damianine none darujeta Ana in Branko 10.000 lir za postavitev spomenika padlim v NOB v Briščikih.

V isti namen daruje Cvetka z možem 10.000 lir za postavitev spomenika padlim v NOB v Briščikih.

V spomin na Malko Briščik - Blažina darujeta Eda in Dinči Gorup 50.000 lir za postavitev spomenika padlim v NOB v Briščikih.

V počastitev spomina drage none Malke Briščik - Blažina darujeta Damjana in Robi Gorup 50.000 lir za postavitev spomenika padlim v NOB v Briščikih.

V počastitev spomina Svetka Križmančiča daruje Miro Ražem z družino 50.000 lir za SD Zarja.

Galertja

Ul. sv. Frančiška 20

vabi danes, 25. t. m., ob 18. uri na otvoritev razstave

ZARKO VREZEC
slike in risbe

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Barkovlje sklicuje za jutri, 26. t. m., ob 20.30 redno odborovo sejo.

KD Primorsko vabi na šagro v borovem gozdiču v Mačkoljah 26., 27., 28. in 29. t. m. V petek in soboto od 20.30 dalje ples z ansambлом PLATANA iz Kopra. V nedeljo: ob 19. uri koncert pihalnega orkestra Breg, ob 20. uri priznana plesna skupina CIABOS iz Tržiča, ob 21. uri ples z ansambлом POMLAD, ki bo igral tudi v ponedeljek. Kioski vsak dan od 17. ure dalje in v nedeljo ob 10. ure dalje.

ZSKD obvešča, da bo urad posloval od 29. t. m. do 30. avgusta s sledečim urnikom: vsak dan od 8. do 14. ure, ob torkih in četrtkih tudi od 16. do 19. ure, ob sobotah zaprti. Urad bo zaprt od 12. do 17. avgusta.

izleti

KD Rovte - Kolonkovec priredi 15. in 16. avgusta 2-dnevni izlet v Novo mesto in okolico. Vpisovanje ob sobotah od 20. do 22. ure na sedežu društva ali pa tel. št. 040/827-808 ali 827-528.

razna obvestila

Slovenski raziskovalni inštitut obvešča, da bodo uradi zaprti od 5. avgusta do 17. avgusta.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje)

Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

CRT: pogled v prihodnost

Pobuda, ki je namenjena ekonomskim operaterjem v industriji

V času, ko je povpraševanje po najnovejših tehnoloških dosežkih vedno večje, bančni zavod Cassa di Risparmio di Trieste nudi ekonomskim operaterjem posebno pobudo, ki je bila preučena v sodelovanju z Zdrženjem tržaških industrijalcev, z namenom, da se nudi potrebna denarna sredstva industriji, ki želi namestiti novo tehnologijo za proizvodnjo in za raziskave.

S to pobudo predvideva bančni zavod CRT podeliti, v zelo kratkem roku in po izredno ugodnih obrestih, denarna sredstva do 70% predvidene investicije. S tem, vnaprej nudi denarne prispevke, ki jih predvidevajo državni in deželni zakoni.

Vseh informacije so na razpolago v uradih Cassa di Risparmio di Trieste in na Zdrženju industrijalcev tržaške pokrajine.

crt CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE

STVARNA PRILOŽNOST PRIHRANKA PRI PRENOVITVI VAŠEGA STANOVANJA

POPUST 20% POLETJE

Na naši ustrežljivosti, resnosti in strokovnosti ni popustov!

habitat
vestecasa s.a.s.

Drevored Verdi 40/42
TRŽIČ — Tel. 0481/40148

ZAVESE — PREPROGE — DRSEČA VRATA — ODEJE — PREŠITE ODEJE — RJUHE — PREGRINJALA — KARNISE in OPREMA ZA ZAVESE itd.

ženska in njena stvarnost

O blagodejnem učinku zaposlenih žensk

Zaposlena ženska, še zlasti, če zaseda odgovorna mesta ali pa se je v svojem poklicu uveljavila, blagodejno vpliva na svojega življenjskega partnerja, oziroma na družinsko srečo. Do takšnega presenetljivega odkritja so se na osnovi posebne ankete dokopali ameriški sociologi, ki so želeli raziskati učinke »izvengospodinskega« dela žene na moške v prepičanju, da ženina zaposlitev kvarno vpliva na dobro počutje in občutje moža. Nepričakovane rezultate raziskave so objavili v reviji American Sociological Review, nad njimi pa so bili začudeni tako avtorji ankete kot tudi širša javnost.

Tema raziskave je bila namreč zastavljena v obratni smeri: do kakšne mere lahko negativno vpliva na psihološko ravnanje in samospoštovanje moža dejstvo, da je njihova žena zaposlena. Ronald Kessler in James McRae, profesorja na michiganski univerzi, ki sta raziskavo vodila, sta izhajala iz splošno razširjenega mnenja, da može iz praktičnega in psihološkega vidika zelo bremeni zaposlena žena. Po eni strani, naj bi bili izredno nezadovoljni nad dejstvom, da dom ni tako urejen kot v tistih družinah, kjer žena ni zaposlena; še bolj pa naj bi jo lahko prizadevalo dejstvo, da ne vzdržujejo lastnih žena, kar naj bi jih vodilo v hude depresije.

Oboje so s takšnimi »resnicami« so se ameriški socio-psihologi lotili raziskave in odkrili, da so v glavnem može profesionalno uveljavljenih žensk zdravi, tako s fizičnega kot s psihološkega vidika in da morebitne težave ne izhajajo iz kvarnih posledic ženinine zaposlitve. Sicer pa sta takoj prišla na dan tudi dva značilna pokazatelja: zadovoljstvo nad ženinimi profesionalnimi uspehi je znatno večje pri mlajših moških, razumevanje, oziroma odobravanje ženininega poklica je nekako prenosorazmerno z ravno njene profesionalne uveljavitve. Skratka mlajši moški bolj pozitivno gledajo na ženinino zaposlitev, istočasno pa bolj kot se ženska uveljavi v službi, manj ima problemov doma.

Malo podrobnejša analiza podatkov pa je pokazala, da imajo rezultati ob sončni tudi senčna stran. Nedvomno poklicno udejstvovanje žensk povzroča manj nasprotovanj kot se pred leti (psihološke motnje in problemi mož so odraz odkrite

ga ali skritega neodobravanja, medtem ko se je nekako uveljavila praksa, da so neporočene ali vsaj žene brez otrok redno zaposlene), vendar pa morajo v prvi vrsti same rešiti vrsto praktičnih problemov. Odobravanje, celo veliko spoštovanje, ki ga imajo može v zvezi z ženinim poklicem do svoje partnerice, jih namreč v večini primerov ne zavede do tega, da bi sami priskočili na pomoč v gospodinjstvu. Tako je na primer odgovor na vprašanje o ureditvi gospodinskega in sploh družinskega življenja odkril, da može spoštujejo zaposlene žene tudi zato, ker so le-te pokazale veliko organizacijsko - praktičnega smisla tu di doma in ne samo na delu.

Če njihove organizacijske sposobnosti niso zadoščale, pa so priskočile na pomoč matere ali tete, oziroma hišne pomočnice. No, in v tem primeru se je izkazalo, zakaj je pomemben delovni uspeh žene: poleg časti prinaša namreč tudi večje dohodke, ki omogočajo najmanj občasnega ali stalnega osebja za pomoč v domačem gospodinjstvu. Zato je pač treba oceniti o rezultatih ankete dodati pripis, da moški ne zavirajo ženininega poklicnega udejstvovanja, če si žena, tako ali drugače, prevzame skrb za dom.

Zelo pomembno poglavje v anketi je bil tudi odnos do otrok, oziroma presoja, če zaposlena mati kvarno vpliva na razvoj otrokove osebnosti. Število odgovorov, da je materina zaposlitev pozitivna za otroka, je bilo v odločni večini, s pripombo seveda, če je urejenih vrsta praktičnih problemov (od prehrane dalje). Raziskovalci so še enkrat potrdili, lla je pomembnejša kvaliteta od kvantitete časa, ki jo mati posveti otroku; hkrati pa so ugotovili, da se v primerih, ko je žena zaposlena, otroku veliko posveča tudi oče, kar je nadvse pozitivno za oba (za otroka in očeta).

Na anketo in na njene rezultate je treba seveda gledati iz ameriškega zornega kota; ZDA se namreč sploh ne morejo ponašati v visokim povprečjem zaposlenih žensk (precej višje je v nekaterih državah Zahodne Evrope, absolutne rekorde pa beležijo v vzhodno-evropskih državah), še manj pa z dobro ureditvijo socialnih služb. Ženina zaposlitev, predvsem pa usklajevanje delovnih in domačih obveznosti, sta zato v veliki meri odvisna od njene odločnosti, sposobnosti in razumevanja, ki ga ima doma. Sicer pa si tudi v ugodnejših okoliščinah ženska z družino brez navedenih kvalitet in pogojev težko zagotovi profesionalno udejstvovanje. V tem njenem nenehnem naporu pa jo lahko tolaži misel, kateri kot kaže pritrjuje vedno več moških, da ženska, ki je dolga leta zaprta med domače stene se težko nadalje razvije v privlačno in zanimivo osebnost. (bip)

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

- Prvi kanal**
- 11.15 Teletideo
 - 13.00 Poletni maraton
 - Balet in človek
 - 13.30 Dnevnik
 - 13.45 Becket e il suo re - film
 - Igrajo Richard Burton, Peter O'Toole, John Gielgud
 - 16.10 Storie di ieri, di oggi, di sempre
 - 16.35 Il grande teatro del West - TV film
 - 17.00 L'ultimo fuorilegge - TV nadalj.
 - 17.50 L'olimpiade della risata - risanka
 - 18.35 Bugie, ovvero inventarsi una vita da raccontare - TV predredba
 - 19.35 Almanah in Vremenska napoved
 - 20.00 Dnevnik
 - 20.30 Il grande Biondo - film
 - Igrajo Pierre Richard, Mirelle Darc, Jean Rochefort
 - 21.45 Dnevnik
 - 21.55 Mister O - 11. oddaja
 - 22.55 Canzoniere italiano - 1. del
 - 24.00 Dnevnik 1 - Zadnje vesti
 - Danes v parlamentu in Vremenska napoved
- Drugi kanal**
- 11.15 Teletideo
 - 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
 - 13.15 Due e simpatia:
 - Senza famiglia - 3. nadaljevanje

- 14.05 L'estate è un'avventura:
 - I modi di dire - lutke
 - Leggende indiane - TV film
 - Simpatiche canaglie - film
 - 17.05 Le stagioni del nostro amore - film
 - Igrajo Enrico Maria Salerno, Anouk Aimée, Jacqueline Sassard
 - 18.30 Dnevnik 2 - Športne vesti
 - 18.40 L'asso della Manica - TV film
 - 19.45 Dnevnik 2 - Vesti
 - 20.20 Dnevnik 2 - Sport
 - 20.30 200 milioni di marchi maledetti - 1. del TV nadalj.
 - 22.00 Dnevnik 2 - Vesti
 - 22.10 Le strade di San Francisco - TV film
 - 23.00 Fornacette di Calcinai (Pisa): kolesarstvo
 - 23.35 Divine: la ragazza di campagna
- Tretji kanal**
- 11.15 Teletideo
 - 19.00 Dnevnik 3
 - 19.20 Dnevnik 3 - Deželne vesti
 - 20.00 Šola in vzgoja:
 - Kakšen karakter ima tvoj otrok?
 - 20.30 Il generale Della Rovere - film
 - Igrajo Vittorio De Sica, Sandra Millo, Giovanna Ralli
 - 22.35 Dnevnik 3
 - 23.00 Filmska kamera in spomin
 - 23.10 The Atomic Café - dokumentarec

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- Koper**
- 15.00 Film
 - 16.45 West Side Medical - TV film
 - 17.40 Smithovi - TV film
 - 18.30 Kenguru Skippy - TV film
 - 19.00 Odprta meja

Danes bodo v oddaji ODPRTA MEJA tudi naslednji prispevki:

TRŽIČ — Začetek del ploščadi SOVODNJE — Mednarodni odbojkarški turnir

PALMANOVA — Cvetličarska razstava

TRST — Projekcionista, poklic ki izumira

ŽABNICE — Obisk pri beneških otrocih

- 19.30 TV D - stičišče
- 19.50 Velike razstave
- 20.25 Hudičeve igre - TV nanizanka
- 22.00 Kaj bomo pili nočoj? - variete
- 23.00 West Side Medical - TV film
- 24.00 Film

ZASEBNE POSTAJE

- CANALE 5**
- 8.30 Ralphsupermaxieroe - TV film
 - 9.30 Giovinezza, giovinezza - film
 - 11.30 Lou Grant - TV film
 - 12.30 Peyton Place - TV film
 - 13.25 Sentieri - nadalj.
 - 14.25 General Hospital - TV film
 - 15.25 Una vita da vivere - nadalj.
 - 16.30 Il selvaggio mondo degli animali - dok.
 - 17.00 Lobo - TV film
 - 18.00 I ragazzi del sabato sera - TV film
 - 18.30 Tuttafamiglia - tekmovanje
 - 19.00 I Jefferson - TV film
 - 19.30 Love Boat - TV film
 - 20.30 Festivalbar
 - 23.45 Il ponticello sul fiume dei guai - film

- RETEQUATTRO**
- 9.40 La schiava Isaura - TV novela
 - 10.15 Giorno per giorno - TV film
 - 10.40 Alice - TV film
 - 11.05 Mary Tyler Moore - TV film
 - 11.30 Piume e paillettes - TV novela
 - 12.00 Febbre d'amore - TV film
 - 12.45 Giorno per giorno - TV film
 - 15 Alice - TV film
 - 13.45 Mary Tyler Moore - TV film
 - 14.15 La fontana di pietra - TV novela
 - 15.05 Thundaa il barbaro - risanka
 - 15.30 Space Ghost and Dino Boy - risanka
 - 16.00 Mi benedica padre - TV film
 - 16.30 Lancer - TV film
 - 17.30 La squadriglia delle pecore nere - TV film
 - 18.30 Febbre d'amore - TV film
 - 19.25 La schiava Isaura - TV novela
 - 20.00 Piume e paillettes - TV novela
 - 20.30 Mike Hammer - TV film
 - 21.30 Matt Houston - TV film
 - 22.30 Duello a El Diablo - film
 - 00.30 L'ora di Hitchcock - TV film

- ITALIA 1**
- 8.30 Quella casa nella prateria - TV film
 - 9.30 Camminando tra le fiamme - film
 - 11.30 Sanford and Son - TV film
 - 12.00 Cannon - TV film
 - 13.00 Wonder Woman - TV film
 - 14.00 Video estate '85
 - 14.30 Kung Fu - TV film
 - 15.30 Gli eroi di Hogan - TV film

- Ljubljana**
- 17.35 Teletekst
 - 17.50 Poročila
 - 17.55 Storžkovo popoldne: Vrnitev
 - 18.05 Portret Mileta Klopčiča
 - 18.40 Cas, ki živi:
 - Izvir - dokumentarec
 - 19.15 Risanka
 - 19.50 TV dnevnik I
 - 20.05 Tednik
 - 22.10 Bregovi - 4. del
 - 22.15 TV dnevnik II
 - 22.30 Retrospektiva domače TV drame posvečene življenju zamejskih Slovencev:
 - F. Žižek: Ipavci Benjamin - 2. del

- Zagreb**
- 18.15 Na črko, na črko - otroška serija
 - 18.45 Ljudje, čas, glasba
 - 19.30 TV dnevnik
 - 20.00 Monitor - politični magazin
 - 21.05 Koncert skupine Dire Straits
 - 21.50 TV dnevnik

- 16.00 Bim Bum Bam
- Il meraviglioso dottor Dolittle - risanke
- Flo la piccola Robinson - risanka
- Speed Buggy - risanka
- 18.00 Quella casa nella prateria - TV film
- 19.00 Fantasilandia - TV film
- 20.00 Rascal il mio amico orsetto - risanka
- 20.30 Uomo bianco va col tuo dio - film
- 22.30 Cin Cin - TV film
- 23.00 Il pianeta degli uomini spenti - film
- 01.30 Mod Squad i ragazzi di Greer - TV film

- TELEPADOVA**
- 14.00 Adolescenza inquieta - TV film
 - 14.30 Capriccio e passione - TV film
 - 15.00 Arrivano le spose - TV film
 - 15.50 Operazione ladro - TV film
 - 16.40 Le quattro piume - film
 - 18.00 Voltus 5 - risanka
 - 18.30 Le nuove avventure di Pinocchio - risanka
 - 19.00 Yattaman - risanka
 - 19.30 Conan - risanka
 - 20.00 Quore selvaggio - T Vfilm
 - 20.30 Scacchiera di spie - film
 - 23.15 La macchina della morte

- TRIVENETA**
- 9.30 Dokumentarec
 - 10.00 Risanke
 - 10.30 A Sud dei Tropici - TV film
 - 11.30 Dr. Kildare - TV film
 - 12.00 Il giornalista mascherato - film
 - 14.00 A Sud dei Tropici - TV film
 - 14.45 Un soldato in cerca di gloria - film
 - 16.30 Risanke
 - 17.30 Avventura nel deserto - film
 - 18.50 Dr. Kildare - TV film
 - 20.30 La grande scelta - film

- TELEFRIULI**
- 14.30 Attenti a quei due... l'ultimo appuntamento! - film
 - 16.00 Risanke
 - 17.30 The Bold Ones - TV film
 - 19.40 Disperatamente tua - TV film
 - 22.15 Il rompiballe rompe ancora - film

RADIO

RADIO TRST A

- 7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik;
- 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20-8.00 Dobro jutro po naše; Koledarček; Narodnozabavna glasba; 8.10 - 10.00 Poletni mozaik: Potovanje po Veliki Britaniji; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike: »Demetrija«, napisala Anna Maria Romagnoli, dramaturgizirala Marjana Prepeluh, IV. del; Lahka glasba; 10.10 Koncert RAI iz Turina; 11.40 - 13.00 Opoldanski zbornik; Beležka; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; Glasbeni potpuri; 13.20 Slovenske popevke; 14.10 - 17.00 Popoldanski program: Naša vina; 14.30 Diskorama; 16.00 Beležke za zgodovino otroštva; 16.15 Glasbeni listi; 17.10 Klasični album; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER (Slovenski program)

- 13.30, 14.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.15 EP; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 6.50 Objave; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.15 Objave - EP; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; Val 202; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; Objave - EP; 14.40 Zanimivost; Pesev tedna; 15.15 EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; Objave EP; 17.00 Pogovor o...; 17.40 Utrinki iz zamejstva - Števerjan - 15. zamejski festival; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER (Italijanski program)

- 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijske vesti; 6.00 Otvoritev; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 8.45 Su e zo per le contrade; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.45 Edig Galletti; 15.45 Na počitnicah po Jugoslaviji; 18.30 Johann Sebastian Bach 235-letnica smrti; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

- 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 Zeleni val; 9.00 Popevke; 11.0 Opereta v tridesetih minutah; 11.30 Trentatré trentine; 12.03 Lagrime - variete; 13.15 Master; 16.00 Il Paginone; 17.30 Radiouno jazz; 18.28 Glasbeni program; 19.20 Na naših trgih; 19.25 Zeleni val; 19.28 Audiobox Desertum; 20.00 Il burbero benefico - radijska priredba; 22.00 poziv.

RADIO 2

- 7.30, 8.30, 9.30, 12.30, 13.30, 16.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Šola in vzgoja; 8.05 Radioune predstavlja; 9.10 Tuttitalia... parla; 10.30 Govorni program; 12.45 Tuttitalia... gioca; 15.00 Accordo perfetto; 15.42 Glasbeni program; 16.35 La strana casa della formica morta - radijska priredba; 19.50 Radio za šole; 20.10 Poletna simfonija; 21.00 Serata a sorpresa; 22.40 Piano, pianoforte.

LJUBLJANA

- 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00 Poročila; 5.30 Prva jutranja kronika; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.45 Prometne informacije; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.20 Dobro jutro, otroci; 7.35 Prometne informacije; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za šolarje; 8.35 Igraj kolce; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno; 11.35 Naše pesmi in plesi; 12.10 Znane melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Danes od 13. ure - Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Za mlade radovedneže; 14.20 Koncert za mlade poslušalce; 14.45 Naš gost; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 - 15.25 Popoldanski mozaik; 15.25 EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja in EP; 17.00 Studio ob 17. uri in glasba; 18.00 Lahke note; 18.30 Emil Adamič: Klavirske skladbe; 18.55 EP; 19.00 Radijski dnevnik; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute s kvartetom godal; 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Poročila; 21.05 Literarni večer: Večer umetniške besede; Maks Furijan; 21.45 Lepe melodije; 22.00 Poročila - Našim po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Večerna podoknica; 22.50 Literarni nokturno; Andrej Sinjavski: Traktat o miših; 23.05 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev; 00.05 - 4.30 Nočni program.

STREŠNI

ŠOTORI

PO

60.000 lir

tommasini

Ul. Mazzini 37 - 39 TRST

DEC SISTEMI srl

computermarket

Ulica Valdirivo 6 — TRST

Tel.: 040/61946

POVERJENI ZASTOPNIK

Apple Computer

Computer Macintosh, ki ga naše podjetje uradno zastopa in prodaja, razpolaga tudi z word - processing programom, ki uporablja črke Č, č, Š, š, Ž, ž iz slovenske abecede.

Po soglasnem sklepu občinskega sveta

Za odvoz smeti v sovodenjski občini bo treba plačevati okrog 10 odst. več

Za odvažanje in sežiganje smeti bodo občani v Sovodnjah prihodnje leto plačali kakih deset odstotkov več. Za toliko se bodo namreč podražile tarife po sklepu, ki je bil sprejet soglasno na zadnji seji občinskega sveta, ki jo je v odsotnosti župana Primožiča vodil podžupan Klemše.

Nove tarife so sledeče: gospodinjstva 470 lir po kvadratnem metru (425), bančni in drugi uradi 610 lir (550), trgovine in podobni obrati 720 lir (655) in gostinski obrati 920 (845).

V obrazložitvi predloga je podžupan posebej naglasil, da je prilagoditev tarif nujna, saj je razkorak med stroškom za storitev in prihodkom od takse zelo velik. Letno porabi občina za smetarsko službo približno 35 milijonov lir, za letos predviden dohodek iz taksa pa znaša okrog 23 milijonov. To pomeni, da mora občina razliko (skoraj 12 milijonov) kriti iz lastnih sredstev, ki bi jih lahko uporabila na drugih področjih. Največji izdatek predstavljajo stroški za osebje (skoraj 22 milijonov lir), strošek za sežiganje smeti bo letos predvidoma presegal osem milijonov lir, če k temu dodamo stroške za gorivo in vzdrževanje tovornjaka ter razne manjše posege, dobimo pravo podobo, koliko služba stane.

Podžupan je v obrazložitvi predloga povedal tudi, da v letošnjem finančnem zakonu ni posebnih določil glede maksimalnih poviškov takse za smetarsko službo, da pa je treba upoštevati osnovne smernice finančne politike, ki težijo za tem, da bi se, čeprav na daljši rok, doseglo vsaj približno ravnovesje med dohodki in stroški.

Med krajšo razpravo so svetovalci izvedeli tudi, da se je v zadnjem času občutno povečala količina smeti, ki jo mesečno poberejo občinski delavci. To pa se seveda pozna v računih za upepeljevanje: sežig enega stota smeti namreč stane danes že 3800 lir. V vrečah z odpadki je pa večkrat material, ki med odpadke ne sodi. Potrebno je zato apelirati na večji čut odgovornosti posameznih občanov, so poudarili na seji občinskega sveta, kjer so razpravljali tudi o številnih drugih vprašanjih, opravili vrsto imenovanj v razne ustanove in organizme, podžupan pa je svetovalce seznanil da bo jutri zvečer na Vrhu vaški posvet o, v zadnjem času zelo perečem, vprašanju oskrbe s pitno vodo.

Ob koncu seje so svetovalci opozorili še na vrsto vprašanj, predvsem pa na potrebo, da občinska uprava, v

mejah pristojnosti, reši najbolj akutne probleme na ekološkem področju. Vaščani Sovodenj in tudi nekaterih drugih zaselkov se namreč že dolgo pritožujejo zaradi onesnaževanja zraku. Iz nekaterih živinorejskih farm na območju občine se, zlasti zvečer in ob določenih vremenskih razmerah širi sila neprijeten smrad. Podžupan je v krajšem odgovoru dejal, da vprašanja ni mogoče hitro in enostavno rešiti, da pa bo uprava storila potrebne ukrepe.

Drevi seja pokrajinskega sveta

Drevi ob 20. uri se bo sestal goriški pokrajinski svet. Predsednik ga je sklical, da se odobrijo številni sklepi, ki so sicer bili na dnevnem redu že na prejšnjih sejah, pa niso utegnili o njih razpravljati. Predvsem gre za ratifikacijo številnih sklepov, ki jih je v zadnjih mesecih (od februarja dalje) sprejel ožji pokrajinski odbor. Nekateri so pomembni. Poleg tega naj bi porazdelili tudi denar umetniškim in strokovnim šolam, kot predvideva posebni deželni zakon. Govorili bodo tudi o pristopu v konzorcij za unizervo v Vidmu.

Kotalkarska revija v nedeljo na Peči

Kulturno-športno društvo Vipava s Peči bo svoje letošnje poletno praznovanje sklenilo v soboto in nedeljo. Na sporedu imajo zaključek športnega turnirja ter kotalkarsko revijo.

V prejšnjih dneh so Pečani pripravili vrsto zanimivih pobud, ki so v večernih urah privabljale na zabavišče veliko domačinov in tudi druge obiskovalce. V nedeljo je dokajšnji uspeh doživel folklorni večer, na katerem sta nastopili mladinski folklorni skupini iz Nabrežine in Ločnika. V teh dneh pa se ob mraku zberejo domači športniki, ki se merijo v nogometu in odbojki.

Zadnji dan praznovanja, v nedeljo, pa bo namenjen panogi, s katero se trenutno ukvarjajo na Peči. Za to priložnost so pripravili revijo, na kateri bodo nastopili vsi pečanski kotalkarji, kakih dvajset. Njim se bodo pridružili še nekateri Novogoričani. Prireditev se bo pričela ob 19.30.

Povejmo še, da bo v soboto zvečer tekmovalje v briškoli ter ples.

Drevi občinski svet v Števerjanu

Na izredni seji se bo drevi, ob 20. uri sestal občinski svet v Števerjanu. Na dnevnem redu seje so predvsem imenovanje predstavnikov občine v

razne ustanove, obnovitev občinskih komisij in sprejem nekaterih drugih sklepov.

Udrla se je cesta v Gabrjah

Kot kaže bomo v prihodnjih dneh v goriški okolici imeli opravka z novimi težavami v prometu. Na pokrajinski cesti med Rubijami in Gabrjami, kjer se nekaj mesecev, odkar je bila zaprta državna cesta št. 55, odvija zelo gost promet, kjer pogostoma vozijo tudi oklepna vozila vojske in kjer je, kljub prepovedi, dokaj živahen tudi promet težkih tovornih vozil so že vidne posledice na cestišču. Tako je zadnje dni prišlo do udora na odseku med Dolnjimi in Gornjimi Gabrjami, na ostrem ovinku, kjer je sicer že predviden poseg pokrajinske uprave za razširitev ceste in ublažitev nevarnega ovinka. Popustil je, kot kaže, na suho grajeni oporni zid, ki se bo, brez takojšnjih primernih posegov posul, na omenjenem mestu pa bo nastalo ozko grlo v prometu. Včeraj so bili na kraju funkcionarji tehničnega urada pokrajinske uprave.

izleti

SPD Gorica priredi 3. in 4. avgusta tradicionalni izlet v Dolomite. Cilj je tokrat krožna pot okoli treh Cim. Pojasnila in podrobnosti pri odbornikih društva.

razna obvestila

Sovodnjska občinska uprava priredi jutri, 26. t.m., ob 20.30 v gostilni Pri lovcu na Vrhu srečanje z občani glede perečega vprašanja oskrbe s pitno vodo. Na srečanju bodo prisotni tudi upravitelji in funkcionarji konzorcija Cafo.

koncerti

V okviru poletne sezone, ki jo prireja goriško društvo Lipizzer, bo v nedeljo v občinski knjižnici v Gradežu koncert tržaške harfistke Serene Argentin. Mlada glasbenica je v svoji sicer kratki karieri dosegla več mednarodnih nagrad, ter je član Trieste Harp ensemble. Na nedeljskem koncertu, ki se bo pričel ob 21. uri, bo predvajala skladbe Haendla, Bacha, Albaniza, Rote, Hasselmansa, Mortaria in Salzedo.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—21.00 »Labbra umide d'amore«
CORSO 17.45—22.00 »Agente 007 - L'uomo dalla pistola d'oro«

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30 »Veličastna dvojica«;
20.30 »Topla Cecilija«
SVOBODA 20.30 »Cestni bojovnik«
DESKLE Danes zaprto

POGREBI

Ob 9.30 Marianna Baldini vd. Izzo iz bolnišnice sv. Justa v cerkev v Stražicah in na glavno pokopališče; Ferruccio Grumatti iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Štandrež.

V doberdopski občini

Že več kot dva meseca brezposelni čistijo ulice

Tudi v doberdopski občini je po masivnem zapiranju tovarn tržiškega območja postalo vprašanje brezposelnih hud družbeni problem. Da bi vsaj delno pomagala svojim občanom je doberdopska občinska uprava izkoristila možnost vladnega zakona iz šestdesetih let, ko je vlada odobrila ministrstvu za delo poseben sklad namenjen finansiranju tako imenovanih »delovišč za brezposelne«. Ta možnost pa ni na razpolago le za mlade brezposelne, tiste, ki še niso dobili svoje prve zaposlitve, ampak tudi za starejše, saj je bila starostna meja postavljena do šestdesetega leta. Z zgoraj omenjenim skladom ministrstvo za delo plača dnevni honorar delavcem v višini 13 tisoč lir ter prispeva pri nakupu in najetju potrebne delovne orodja. Občinska uprava je tako deset začasno zaposlenih delavcev izkoristila

za čiščenje občinskih cest in parkov, saj trije občinski uslužbenci ne utegnejo zadostiti vse širšim potrebam občine. Vodja delovišča Massimiliano Mattiuzzi nam je povedal, da bodo v 153 delovnih dneh izpeljali točno načrtan načrt, saj le na podlagi takega načrta dobijo nakazana potrebna sredstva. Pri izbiri dnevnega delovnega načrta pa se oziroma predvsem na pomembnost in na potrebe kraja, saj večkrat dobijo v ta namen obvestila občanov. Predvidenih je 153 delovnih dni, doslej jih je bilo opravljenih približno 65, s tem da se v primeru slabega vremena izgubljeni dan nadoknadi. Ob koncu naj dodamo še to, da je doberdopska občinska uprava sklenila izplačati ob koncu del 5 tisoč lir dnevno vsakemu zaposlenemu kot nagrada za uspešnost na delovišču.

Prepovedano namakanje zemlje

Pomanjkanje vode v Števerjanu uporaba le v osebne namene

Čudno se zdi govoriti o pomanjkanju vode v Števerjanu potem ko je v nedeljo ponoči v tem kraju padlo toliko dežja. Pa je vendar tako. Vsako poletje se ponavlja ista slika. Zaradi večje porabe vode ta manjka. V Števerjanu je to vsakoletni pojav ob tem času. Prav zaradi tega so se že pred leti pričela dela za ojačitev vodovoda, ki pa niso še zaključena. Šele čez nekaj let ne bodo v Števerjanu imeli več opravka s tem.

Ker je prišlo do čezmerne porabe zaradi namakanja vinogradov in vrtov je števerjanski župan Humar podpisal odredbo s katero, upoštevajoč vse predpise s tega področja, prepoveduje uporabo vode za namakanje vrtov in vinogradov, kot se sedaj dogaja. Po obstoječih pravilih je tudi prepovedano polniti plavalne bazene z vodo, prav tako umivati avtomobile ter druga vozila. Zaradi pomanjkanja vode (če je nekateri prekomerno uporabljajo je drugi nimajo!) je moč, po obstoječih predpisih in pogodbah, vodo uporabljati le za osebno uporabo ter za potrebe živine v hlevih.

Števerjanski župan Humar vabi vse občane, da se držijo teh predpisov. Proti kršilcem bo občina nastopila upoštevajoč obstoječe zakone.

Zdravstvo na Goriskem v oceni CISL

Na zadnjem sestanku teritorialnega tajništva sindikata CISL so pretresli vprašanja goriškega zdravstva v okviru novega deželnega zdravstve-

nega plana. Beseda je tekla predvsem o predlogu za zaprtje bolnišnic v Krminu in Gradežu ter v zvezi z neurejenim položajem v krajevni zdravstveni enoti. Sindikat CISL je mnenja, da je še čas, da se politični predstavniki izrečejo za boljše upravljanje krajevnih zdravstvenih struktur in to upoštevajoč tudi predloge, ki prihajajo s strani sindikalnih zvez.

S tem v zvezi, bomo v tiskovnem sporočilu, se bodo odgovorni za zdravstvena vprašanja treh sindikatov srečali, da bi sestavili skupni predlog, ki ga bodo predložili političnim strankam, oziroma deželnemu zdravstvenemu odborništvu.

Gabrci gredo na Koroško

Člani in prijatelji kulturnega društva Skala iz Gabrjij gredo v soboto in nedeljo na dvodnevni izlet na Koroško. Izlet so pripravili po uspešni sezoni in pomeni nekako nagrado za vse, ki so se čez zimo tja do poletnega praznika v tej vasi prizadevali za društveno delovanje.

Avtobus bo odpeljal v soboto 27. julija ob 15. uri izpred sedeža KE Skala v Gabrjah. Zvečer bo društveni pevski zbor nastopil v Hodišah pri Celovcu na tamkajšnjem prazniku Poletna noč. Po prenočevanju v Celovcu bodo Gabrci odšli na Jezersko, kjer se bodo poklonili spomnu koroških borcev pred tamkajšnjim spomenikom. Kosilo bodo imeli v Tinjah, popoldne pa si bodo ogledali še nekatere koroške znamenitosti.

Marko Waltritsch

Pevma, Oslavje in Štmaver skozi stoletja 14.

Na Oslavju, kjer je takratno središče vasi bilo v naselju, ki je danes znano kot U. Oslavia, so imeli vaški praznik sv. Mihaela. Na Oslavju je bila takrat kapelica. Najprej so seveda imeli cerkveno slovesnost, potem pa tudi plesno prireditev, na katero so se domači fantje zelo prizadevno pripravljali. V središču takratnega Oslavja je bilo takrat trinajst hiš, poleg teh pa tudi večja stavba grofov Marinelli. Večine teh hiš danes ni več, vzela jih je prva svetovna vojna, po njej pa so obnovili le štiri.

Prebivalci teh krajev so bili naročeni na razne slovenske časnike, ki so izhajali v Gorici, predvsem na »Sočo«, »Gorico« in »Primorski list«. Kmetje so bili naročeni tudi na strokovne časopise. Brali so tudi veliko knjig, k čemur je pripomogla zlasti šolska izobrazba v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja. Naročali so predvsem knjižne zbirke Družbe sv. Mohorja, ki so izhajale v Celovcu in bile zelo razširjene med Slovenci tako doma kot v svetu. V zadnjem letu pred prvo svetovno vojno je imela ta družba 78.271 članov, kar je svojevrsten rekord. Družba je pošiljala med ljudi vsako leto koledar in nekaj knjig.

Zanimivi so podatki o naročnikih v krajih, ki jih omenjamo v tej razpravi.

Leto	Pevma	Štmaver	Podsabotin
1879	29	10	16
1884	27	10	18
1885	29	10	14
1886	33	12	19
1901	111	30	30
1902	97	31	31
1907	97	28	29
1908	92	27	30
1910	84	31	35
1911	92	34	37
1912	89	36	38
1914	88	35	35

Zaradi zanimivosti objavljamo seznam naročnikov celovške Mohorjeve družbe v letu 1914 na območju Pemve, štmavra in Podsabotina:

Pevma: Humar Iv. Nep., kurar; Kuracijska knjižn., Marij. družba; Princič Edv., nadučitelj, Krsnik Ret; Leopoldina, učit.; Zlovk Jan., arg.; Furlan Anton, cerk.; Fiegl Ant., Gravner Ant., cerkv. ključ.; Klanjšček Jož., Klanjšček Jož., Šuligoj Jož., Fiegl Jož., obč. star.; Levpušček Ant., Primožič Val.; Čuk Ant., Koršič Jož., Bevič Mihael, Brežigar Mihael, Breščak Al., Komavli Alojz, Maraž Franc, Valentinčič Ant., Škorjanec Al., Hlede And., Fiegl Karol, Primožič Karol, Drufovka Jož., Sfiligoj Jož., Pavlin Jan., Gravner Jožef, Primožič Flor., Valentinčič Anton, Sfiligoj Anton,

Sfiligoj And., Gravner Al., Figelj Jan., Kodrmac Ant., Vogrič Alb., Mikluš Jož., Božič Mih., Komavli Ant., Tronkar Franc, Drufovka Kar., Primožič Jern., možje in gosp.; Fiegl Mar., Pintar Am., Jug Mar., Koršič Kat., Mikluš Karol, Fikfak Kat., Sosol Mar., Čibič Mar., Znidaršič Jož., Komjanc Mar., Benedetič Karol, Pintar Franc., žene in gosp.; Blažica Jož., Sosterčič Jož., Kodrmac Karol, Mužič Jož., Bensa Val., Komavli Fr., Siimčič Iv., Bevič Bud., mlad.; Buškin Eliz., Makuc Karolina, Valentinčič Katar., Fiegl Karolina, Dominiko Franciška, Primožič Justina, Koršič Jožefa, Humar Marija, Komavli Alojzija, Primožič Luc., Arko Mar., Bevčar Štefanija, Sfiligoj Roz., Princič Mar., Sošol Ter., Bensa Alojz., Sošol Mar., Komavli Apo., dekleta; Sošol Filip, cerkv. pevec

Št. Mavr: Mašera Jos., zlatomašnik; Benič Mavr., nadučit.; Ljudska šola, Bensa Ant., Bensa Jan., Bensa Jos., Bensa Štefan, Bensa Št., Bitežnik Jož., Doljak Fr., Doljak Iv., Doljak Jan., Doljak Jos., Figelj Anton, Figelj Karol, Figelj Mar., Filipič Fr., Fonžari Iv., Kacafura Val., Kregav Ljudm., Klanjšček Št., Mavrič Ant., Mavrič Kat., Milost Ev., Peršolja Angela, Pintar Filip, Pintar Jožefa, Pintar Luka, Pintar Mar., Radinja Mar., Radinja Valentina, Stergar Valentin, Terčič Jožef, Valentinčič Josip, Vedramin Anton.

Podsabotin: Terpin Ant., vikar; Bensa Ciril, Bizaj Mikl., Breščak Pet., Čibič Jož., Čibič Al., Drufovka Ant., Drufovka Fr., Drufovka Mih., Fikfak Ant., Fikfak Cir., Gabrijelčič Jož., Kuljat Pe., Mižigoj Jož., Paljavec Al., Pintar Andr., Pintar Jan., Pintar Jož., Pintar Maks, Radikon Anton, Radikon Jož., Terčič Alb., Terčič Jož., Valenčič Jože, Valentinčič Jan., Vogrič And., Figelj Veron., Gravnar Frana, Čekon Frana, Marinič Berta, Marinič Otilija, Plesničar Mar., Terčič Kat., Terčič Mar., Princič Št.

Razmišljanja o poteh socializma »Beseda o K. -ju« Bojana Štiha

Ta nenavadno dinamični kulturni delavec, v poslednjih desetletjih med drugim direktor in umetniški vodja ljubljanske Drame, Mestnega gledališča ljubljanskega, gledališča v Celju in kasneje v Mariboru, trenutno obujevalec slovenske filmske produkcije na Viba filmu v Ljubljani, kritik in esejist, BOJAN ŠTIH, rojen leta 1923 v Ljubljani — si je izbral za svoje pričevanje o svojih 40 letih zapis o K-ju, ki tako rekoč dobesedno spominja in tudi hoče spominjati na znani Kafkov roman »Prometej« in njegovega osrednjega junaka Josepha K-ja. Docela izven Štihovega portreta bi bil miren, uravnotežen, nepolemičen prispevek, zato je tako rekoč simptomatično, da je njegova misel tudi to pot izrazito iskoteljska, bojevit in da se poslužuje preteklosti za sočanje s sedanjo in tudi prihodnostjo. S citatom sodobnega francoskega literata, da »pomeni pisanje obdržati enovitost v življenju, da je pisanje z eno besedo hrbtenica« — pod citirano mislijo je podpisan Michel Butor — pričanja Bojan Štih svojo pripoved o K-ju, o pomembnem in ustvarjalnem človeku naše preteklosti in polpreteklosti zgodovine, ki mu gre zaradi njegovih pogledov na življenje in politiko vsa čast in priznanje.

V vzporednici Prešernovega Črtomira, ki stoji pred baziliko v Ogleju, in med K-jem, ki stoji sredi tridesetih let pred Kremljem, ni praktično nobene razlike: v obeh primerih gre za resnico in dejstvo, da je mogoče sprejeti absolutno premoč duhovne in oblastniške matice, ali pa ubrati svojo, izvirno in sebi primerno pot.

Preprosto povedano: Bojan Štih odpira nevrvalgično vprašanje sodobnega in sploh vsakršnega socializma, ki je nepreklicno ujet ali v spone velikega Gruzina, Stalina, ali pa poskuša — kar naj bi bilo normalno — iskati nove, demokratičnejše poti, razvojne možnosti in pravi razcvet socialistične misli in življenja. In ves čas opisovani K. je sredi tridesetih let pred mogočnim Kremljem po vsej verjetnosti močno skeptičen, čeprav molči in ne reče nič. Toda mnogo kasneje, v zamisli pa že mnogo prej, prične uresničevati svojo vizijo, svojo zamisel, ki sta ji tuji nihilizem in birokratizem, predvsem pa se odmakne od statičnega pojmovanja časa, ki ga je hočeš nočeš uzakonil Stalin.

Po tem pojmovanju je mogoče graditi prihodnost edino z brutalnostjo v sedanjosti, po pojmovanju K-ja

pa je pravilno graditi prihodnost tako, da ji v sedanjosti pripravljaj temelje. — Dalje je K. ovrgel vse sindrome karizme, karizmatične osebnosti, ki naj postane simbol in cilj socializma ter odprl vrata — potem ko je bil vsaj z eno svojo žolovico v njegovem območju — resničnega romantičnega zanosa, brez katerega razumnikova in revolucionarjeva pot preprosto ni možna. Potem ko postane kmalu jasno, da gre v primeru K-ja za Kardelja in njegovo vizijo političnega razvoja, dostavlja Štih, da je postala na žalost razumnikova pozicija v sodobnem svetu z eno besedo nevdružna, v kolikor ji ne stoji ob strani pluralistična možnost družbenega in miselnega razvoja. Zakaj vsako idejo je mogoče zbirkratizirati, jo okosteneti, jo dogmatizirati, jo že v sedanjosti napraviti večno in potem takem brez razvoja, jo okameniti in odtujiti resničnim vzgibom življenja.

K. je iskal moralno učinkovitost družbe in ji skušal pripravljati pogoje življenja, toisto moralno učinkovitost pa po Bojanu Štihu omogoča in pogojuje le pluralistični sistem svobodnega javnega mišljenja. Zoper monolitno monotonijo oblasti, za odprte prostore gibanja in idej, tako v posamezniku kot v velikih državnih sklopih, za izvirne poti v prihodnost, ne pa za uniformirane, že vnaprej poenotene sisteme, ki v bistvu ustvarjajo razvoj ali pa ga bistveno krnijo. Za prostor razumnosti, ki mora postati nepogrešljiva sestavina vseh ljudi in končno vsega naprednega, kar pomeni tisto vrenje misli in idej, gibanj in sogibanj, ki pravzaprav ponavljajo bujne in vitalne lastnosti življenja samega — tega neustavljivega, skokovitega, barvitega in mestoma nepredvidljivega fenomena, sredi katerega se nahajamo vsi, pa zatorej tudi zgodovina kot širši pojem tega istega »mik«. Z vsem svojim temperamentnim delovanjem, vedno lucidnimi, mestoma tudi ostrimi in žolčnimi posegi v družbeno in posredno tudi kulturno stvarnost — ali pa narobe — se je in se Bojan Štih ves čas v bistvu zavzema za priznanje in vlogo razumnosti v vseh sektorjih družbenega življenja, ker je pač zelo nevarno potisniti to isto razumnost v specializirana delovanja. Zaradi tega svojega cilja priznanje K-ju za njegovo dosledno humanistično vztrajanje tudi v politiki, zaradi takšnega cilja na koncu citat velikega francoskega pisatelja, Andréja Gida, ki je izjavil, »da bo svet rešili posamezniki.«

JANEZ POVŠE

Ob 1100-letnici Metodove smrti

En zapis na listu, iztrganem iz misala, nam govori, da se je brala slovenska masa leta 1583: »1583 Miseca ljuna na 15. Pride k nam v Kamnane g. škof vidamski i nas vižita ta isti dan na svetoga vida tako hoti da Mašu hrvački poem pred vsimi doktori i pred vsim pukom in crikvi S. Mihaela v Kamenah. Ja pre Frančeško V(a)lentič dalmatin od raba.« V glagolici so ponekod pisali matične knjige in zapisnike bratovščin na njihovih letnih skupščinah. Tako imamo vrsto knjig posameznih bratovščin iz fare Doline pri Trstu, kjer so slovenski glagolski zapisi od 1548 do 1608. Večina teh knjig je danes v arhivu JAZU v Zagrebu, v Dolini je urbar bratovščine sv. Socerba in oproka Luke Jurjana.

Matično knjigo v Krvavčah pri Koprju je od l. 1675 pisal Mikula Smilovič, redovnik iz frančiškanskega samostana tretjerednikov v Koprju. Ta samostan je deloval od leta 1467 do 1806; redovniki so prihajali praviloma iz zadrškega področja in kvarnerskega bazena, njihova dejavnost pa je bila usmerjena »predvsem na samostansko askezo in pastorizacijo med nižjimi družbenimi plastmi« in očitno ni imela večjega vpliva na življenje, saj tudi koprski škofje, ki so v 16. in 17. stoletju večkrat preganjali slovensko bogoslužje, proti koprskim tretjerednikom nikoli niso nastopali.

Nekaj gradiva o rabi glagolice na Slovenskem imamo iz časov turških vpadov v 16. stoletju. Takrat so pred turško nevarnostjo opozarjali kapetani obmejnih straž iz Senja, Črnomlja in drugih krajev, praviloma pripadniki kranjskega plemstva, svoja pisma opozorila tudi v glagolici so pošiljali po hitrih sluh v notranjost dežele. Znanih je bilzu 60 takih pisem, poleg tega pa je na kakšnih 45 nemških pismih v glagolici navodilo za sla, kam naj nese pismo, kakor napr. »da se nese u črnomal od črnomla v žuzinberak od žuzinberka tam gori do ljublane dan i noč« ali »ta list da se noč i dan da g(ospo)d(i)nu kapitamu lublanskemu«, ali »ti turški glasi da se dadu noč i dan gospodi lublanskoi i po poštk«. Podpisani pa so Herbert Auersperg, Marlin Gal, Jurij Siegersdorfer. Jezik teh pisem je hrvaški čakavski.

Medtem ko so po nekaterih krajih divjale vojne, na jugu s Turki in v Istri z Benečani, je nastajalo veliko pomanjkanje duhovnikov. Veliko mladih kandidatov za duhovnike je prihajalo na šolanje tudi v Ljubljano in tu so jih ljubljanski škofje posvečevali. Posebno lahko spremljamo ta gibanja v času škofa Tomaža Hrena,

saj je v svojih protokolih natančno zapisal za vsakega kandidata, od kod je in kakšen je. Pri nekaterih od ordinantov je opazka »glagolita«, pri drugih, ki prihajajo iz istega kraja ali iste škofije, te opazke ni. Vsega skupaj je škof Hren posvetil 10 kandidatov iz modruške škofije (od teh so 4 glagoljaši), iz senjske škofije 7 (glagoljaš 1), s Krka je 1 (glagoljaš), z istrskega področja 36 (6 glagoljašev). Iz pripomb zvezmo, da je bilo znanje duhovniških kandidatov (in doctrina glagolitic ali: glagoliticæ eruditionis), pri drugih pa »da je bil zaradi pomanjkanja duhovnikov, ki so bili za časa beneške vojne ali pomorjeni ali razkropljeni, v mašniška posvečen... sicer bi zaradi pre slabega znanja bil odslovljen«. Postavlja se vprašanje, kako da je od več kandidatov iz istega kraja, ki so hkrati prišli k ordinaciji, pri nekaterih pripomba, da so glagoljaši, pri drugih pa ne. Samo domnevamo lahko, da so »glagoljaši« poznali samo glagolico in slovenske bogoslužne knjige, drugi pa so morda znali tudi latinsko. S tem bi se število duhovnikov, ki so bili zmožni opravljati božjo službo v slovenskem jeziku, precej povečalo.

Pri odkrivanju duhovnikov, ki so opravljali slovensko bogoslužje, bi nam lahko precej pomagali zapiski ki vizitacij. Žal so taki zapiski po arhivih, ki so zunaj dosega naših raziskav, zato naj omenim le poročilo o vizitaciji sekovskega škofa Martina Brennerja po Štajerskem iz l. 1607. Tam se omenja slovensko bogoslužje pri Sv. Ožbaltu pri Ptujju, ki ga je opravljal Dalmatinec Tomaž Pulsani. Zaradi pomanjkanja domače duhovščine so bili po Štajerskem župniki tudi Hrvatje in Dalmatinci kaplanska mesta pa so bila večinoma nezasedena. Sploh je bilo v tistih časih v pristojnosti župnikov, da so si sami najemali kaplane za svoje podružnice, se z njimi dogovarjali glede plačila, lahko pa so jih tudi poljubno odslavljali. Koliko je bilo med temi duhovniki glagoljašev ali tudi samo beguncev pred Turki, je težko reči.

JANEZ ZOR

(Se nadaljuje)

Največja grafična razstava

Letak za 16. grafični bienale v Ljubljani. Bienale je gotovo najzanimivejša in največja grafična razstava te vrste v svetu, ki tudi tokrat združuje grafične dosežke umetnikov iz preko petdeset držav. Razstava bo odprta do konca septembra

32. Puljski festival ○ 32. Puljski festival ○ 32. Puljski festival

Presenetljiv Slakov Butnskala

stavila v program izven konkurence. Da se to zdi režiserju krivično, se seveda razumljivo, vendar tokrat se je izbira žirije zdela nerazumljiva malodane vsem, še celo predsednik žirije se je za izbiro opravičil.

»Butnskala« je eksperimentalni film, ali začetek slovenske znanstvene fantastike? Je slovenska verzija »Brazilca« ali »1984«? Je sploh zrcalo nečesa, kar že obstaja, ali ne? Vsi, ki so film videli, so ostali presenečeni

nad pogumom tako režiserja, kot producenta, ki je dovolila Slaku, da realizira enkraten film v jugoslovanski kinematografiji. Kaj pa je pravzaprav »Butnskala«? Naj takoj povem, da »Butnskala«, kot nam že sama etimologija besede pove, govori o skalah in ljudeh, ki v nje butajo z glavjo. Načini butanja v skalo so sicer že različni — butnskali uporabljajo stile tako kot pri plavanju — cilj butanja pa je samo eden: imeti vizije točnega števila lisic s steklino. Ste-

klino je treba odpraviti iz tega sveta, čeprav moraš za to žrtvovati vsa živa bitja in ustvariti nov režim in namesto »heil« kričiš »butn«, režimi pač zahtevajo določeno koreografijo. Velik sovražnik butnskal je človek, ki proizvaža frotirke, s katerimi do stekline sfrotira ljudi in živali.

Že po tem, kar sem napisala, je čisto jasno, kako demencialno zgleda Slakov film. Z režiserjem najboljši norega filma slovenske (in še celo jugoslovanske kinematografije zadnjih let) je sodeloval sicer član redakcije radia Student Emil Filipčič. Filipčič je avtor scenarija — originalna zamisel je nastala kot radijska drama — in glavni junak filma, v vlogi Ervina Kralja, normalnega mladeniča, ki ga neko noč zvabijo na sestanek butnskal...

FILMI V KONKURENCI

V torek zvečer sta bila na vrsti filma »Ljubzenska pisma z namero«, splitsko-zagrebska koprodukcija Zvonimira Berkovića in »Življenje je lepo«, spet medrepubliška koprodukcija Bore Draškovića. O ljubzenskih pismih, s katerimi je profesor glasbe anonimno snubil lepo soprogo nekega bolnika, ki je bil z njim v bolnici, ima prednost le v tem, da je omenjena soproga res lepa (Irina Alferova) in fotografirana, kot bi morala reklamirati kozmetiko za nego kože in da se v zadnjih desetih minutah filma sicer linearna zgodba bolj zakomplicira kot razreši.

Veliko bolj prepričljiv je bil film »Življenje je lepo«, v katerem se vsi igralci in režiser trudijo, da nam pokažejo kaj oni mislijo s tem, da je življenje lepo!

Vlak, nabito poln vseh vrst Jugoslovanov, se ustavi sredi proge, ker

Prizor iz filma Butnskala

PULJ — Predvčerajšnji puljski dan (žal iz tehničnih razlogov ni mogoče poročati o filmih v krajšem času) bi lahko mirne duše proglasili za »dan slovenskega filma«. Nekdo je rekel, da smo priče renesansi slovenske filmske produkcije in prav v Pulju vse kaže, da je res tako. Do velikih priznanj slovenskemu filmu je prišlo v torek na jutranjih tiskovnih konferencah. Pred novinarji sta sedeli ekipi filma »Ovni in mamuti« Filipa Robarja - Dorina in filma »Butnskala« Francija Slaka. O »Ovnih in mamutih« smo sicer že pisali, zato lahko v teh vsakodnevnih kratkih analizah še edinole poudarimo pozitivne oznake kritikov, ki so Robarju - Dorinu (avtorju tudi priznanega dokumentarnega filma Opre Romi) izrekli iskrene čestitke. Prav je, da se nekoliko bolj zaustavimo ob Slakovem »Butnskali«, ki ga je letošnja žirija po-

Milena Zupančič v filmu Dediščina

BERITE

Novi Matajur

je strojevodji že čisto dovolj prevajanja take drhali. Potniki nimajo kaj, izstopiti morajo in čakati ali da se strojevodji vrne pamet, ali da vse preišče neka komisija. Nekaj lokalnih mladeničev in lastnik krčme (krčma vedno prav pride), povedejo »gostec« v gostilno in vzpostavijo z njimi nasilen in diktatorski odnos in iz ure v uro postaja vse bolj mučno. »Življenje je lepo« je pesem, ki jo morajo trije godci igrati do omemglosti v neskončno muko sopotnikov in v neskončno veselje lokalnih huliganov, igrajo jo toliko časa, da spravimo v obup še vsakega gledalca in to ne zaradi filma, ki je eden najboljših, kar smo jih videli do danes, ampak zaradi pridobljene zavesti, da življenje ni lepo.

Film Bore Draškovića »Življenje je lepo« so sprejeli v konkurenčni program letošnjega beneškega filmskega festivala.

EVA FORNAZARIČ

DANES, 25. JULIJA

INFORMATIVNI SPORED

Kino Beograd

A D A

režija Milutin Kosovac

OD PETKA DO PETKA

režija Antun Vrdoljak

TEKMOVALNI SPORED

Arena

JAGODE V GRLU

režija Srdjan Karanović

PROKA

režija Isa Qosija

Italijansko državno kotalkarsko prvenstvo NOVA ODLIČJA ZA SAMA KOKOROVCA

Bera kolajn Poletovega kotalkarja Sama Kokorovca je vse bolj bogata. Po vrsti uspehov na italijanskem vsedržavnem in evropskem prvenstvu (omenimo samo 1. mesto med naraščalniki leta 1981 v Mantovi, 1. mesto na državnem prvenstvu leta 1983, dve bronasti odličji na evropskem prvenstvu istega leta v Bordeauxu, kar tri zlate kolajne avgusta lani na evropskem prvenstvu v kraju Finale Emilia, pa nedavni zmagoviti nastop na evropskem pokalu v Palermu), je Samo znova dokazal vso svojo vrednost in sposobnost tudi na včeraj končanem italijanskem državnem prvenstvu v Riminiji, kjer je nastopil med juniorji in od koder se vrača z dvema srebrnima odličjema, ki ju je osvojil v prostem programu in v kombinaciji ter z bronasto kolajno v obveznih likih, medtem ko je naslov tako v obveznih likih kot v prostem programu in kombinaciji šel Sandru

Guerri, članu tržaškega Jollyja. Kot je bilo pričakovati, je bil najhujši Samov tekmeč prav Sandro Guerra, saj ostali niso resneje posegli vmes. V obveznih likih za Samota sicer ni bilo pričakovati najzlahotnejšega odličja, ki ga je osvojil Guerra pred Bastogijem, Poletov kotalkar pa je bil tretji. Guerra je dobil sicer zelo visoke ocene, a Samo bi si tudi zaslužil kaj več. Zato pa je bil naš zastopnik odličen v prvem delu prostega programa, torej v kratkem programu, kjer je briljantno izvedel krasen dvojni axel, ki ga nihče drug ni pokazal, in tako suvereno zmagal, čeprav bi bili pri ocenjevanju lahko širokosrčnejši glede na težavnost izvedbe. Tudi v drugem delu prostega programa, torej v dolgem programu, je Samo odlično začel. Pokazal je zapovrstjo dva dvojna axela, ki so njegova posebnost, in trojni too-loup. V nadaljevanju

pa je morda nekoliko popustila koncentracija, Samo ni bil prav perfekten v zaporedju nekih sorazmerno lahkih skokov in tako ga je v skupnem seštevku prostega programa Guerra tesno prehitel. Guerra je bil pred Samom tudi v kombinaciji, medtem ko je na tretje mesto pristal Venerucci iz Riminija. Vsekakor smo s končnim obračunom našega kotalkarja lahko več kot zadovoljni. Guerra je bilo namreč zelo težko prehiteti, saj je branil lanske naslove, kar tudi nekaj pomeni. Prvaki imajo pač svoje prednosti. Guerra sedaj odhaja med seniore, Samo pa bo med juniorji ostal še prihodnje leto, tako da priložnosti mu ne bo manjkalo. Seveda pa se naporu a upamo tudi zadoščenja za Samota niso končali, saj ga v kratkem čaka še evropsko prvenstvo v Zahodnji Nemčiji, kamor bo šel čez približno mesec dni.

Odbojarski turnir v Sovodnjah Velik odziv občinstva

Mednarodni odbojarski turnir za mladince v Sovodnjah je že v svojem uvodnem delu potrdil pomembnost pobude pokrajinske uprave. Kar pa nas je precej razveselilo, je množična prisotnost občinstva na tekmah. Povedati je treba, da je preseгла začetna pričakovanja in vsak večer do zadnjega kotička napolni sovojenjsko telovadnico.

utrujenost. Z večjo odločnostjo je Jugoslavija le strla odpor nasprotnika.

Za prijetno presenečenje je v prvih srečanjih poskrbela tudi mlada jugoslovanska reprezentanca, ki je dosegla dve pomembni zmagi proti Tuniziji in Franciji, sinoči pa je moral priznati premoč italijanske vojaške vrste. Izidi:
Francija — Jugoslavija 1:3
(15:11, 8:15, 9:15, 9:15)
JUGOSLAVIJA: Dimc, Slabanja, Ritlop, Kovač, Milutinović, Smrke, Pavlič in Pleško.

VOJAŠKA REPREZENTANCA ITALIJE — JUGOSLAVIJA 3:1
(14:16, 15:5, 15:10, 15:6)
ITALIJA: Pantani, Fornasaro, Maganini, Mazzini, Dozzo, Landi, Perù.
JUGOSLAVIJA: Kovač, Ritlop, Hlabanja, Milutinović, Smrke, Dimc, Pleško.

Tekma se je iztekla po predvidevanju, saj je vojaška reprezentanca prvi favorit turnirja. Jugoslovanskim igralcem se je poznala neizkušeniost in nervoza. Prav slednja je opravila svoje. Prvi set je bil sicer na visoki ravni in igra je bila dopadljiva. Več so pokazali »plavi«, ki so tudi zmagali. Drugi set je šel »azzurrom«, v tretjem pa so se v jugoslovanskem taboru zbrali in lepo povedli, vendar z utrujenostjo je rasla tudi nervoza in sledile so si zgrešene žoge, tako da so izkušeni italijanski igralci spet obrnili igro v svojo korist in zmagali. V zadnjem nizu je raven igre padla in jugoslovanski ekipi niti zamenjave niso pomagale. Povedati pa je treba, da bi z mirnejšo igro in ob večji izkušeniosti gotovo slavili »plavi«, saj so pokazali bolj domiselno igro.

Gligorič ne bo sodil

BEOGRAD — Jugoslovanski šahovski vlemojster Svetozar Gligorič ne bo sodil na svetovnem šahovskem finalu med Karpovom in Kasparovom, ki se prične 2. septembra. V izjavi, ki jo je dal jugoslovanski in mednarodni šahovski zvezi, je Gligorič povedal, da se je odrekel sojenju, ker ne želi predstavljati nikakršne ovire temu dvoboju. Do tega so ga privedle zadnje izjave Kasparova, ki je prejšnji mesec dejal, da se ne bo pomiril, če bo za glavnega sodnika izbran Gligorič, katerega je obtožil, da je podprl predsednika FIDE, ki je kot znano februarja prekinil dvoboj za naslov svetovnega prvaka, potem ko sta Karpov in Kasparov že odigrala 48 partij.

Na atletskem tekmovanju v Helsinkih Prepričljiv uspeh Italije

HELSINKI — Na atletskem četverboju v Helsinkih je Italija prepričljivo zmagala pred Madžarsko, Finsko in Španijo. Italija ni proti Finski doma slavila kar od leta 1967, ko je bila razlika 7 točk, medtem ko jo je tokrat prehitela kar za 44. Kar pa zadovoljuje, zlasti pred finalom evropskega pokala, ki bo 17. in 18. avgusta v Moskvi, je dejstvo, da je Italija nastopila z zelo pomlajeno postavo. Včeraj so se zlasti odlikovali Damilano, Panetta in Cova, ki je navdušil finsko občinstvo znova pa se niso izkazali kratkoprogaši. Izidi:
HOJA 10 KM: 1. Damilano (It.) 39'52"; 2. Urbanid (Madž.) 40'00"; 3. Arena (It.) 40'24"; ŠTAFETA 4x 400 M: 1. Španija 3'04'67; 2. Italija 3'04'85 (Campana, Noco, Zuliani, Pavoni); 3. Madžarska 3'04'94; 5000 M: 1. Cova (It.) 13'50'76; 2. Anton Abel (Sp.) 13'50'94; 3. A. Selvaggio

(It.) 13'57'55; TROSKOK: 1. Bakosi (Madž.) 16,52 m; 2. Kiss (Madž.) 16,30 m; 3. Badinelli (It.) 16,23 m; DISK: 1. Hollo (Madž.) 60,50 m; 2. Tegla (Madž.) 59,82 m; 3. Zerbini (It.) 57,66 m; 800 M: 1. Kytola (Fin.) 1'49'80; 2. Suhonen (Fin.) 1'49'95; 3. Barsotti (It.) 1'50'04; 400 M OVIRE: 1. Alonso (Sp.) 50'26; 2. Simon Balla (Madž.) 50'86; 3. Szalai (Madž.) 50'96; KLADIVO: 1. Huhtala (Fin.) 76,74 m; 2. Serrani (It.) 75,84 m; 3. Zanello (It.) 74,42 m; PALICA: 1. Ruiz (Sp.) 5,40 m; 2. Mako (Madž.) 5,30 m; 3. Pallonen (Fin.) 5,30 m; 200 M: 1. Nagy (Madž.) 20'75; 2. Menczer (Madž.) 20'77; 3. Pavoni (It.) 20'98; 3000 M OVIRE: 1. Panetta (It.) 8'24'64; 2. Boffi (It.) 8'28'72; 3. Sanchez (Sp.) 8'31'50.
KONČNA LESTVICA: 1. Italija 209 točk; 2. Madžarska 187; 3. Finska 165; 4. Španija 162.

Mezzadri izločil Simonssona
HILVERSUM — Italijan Mezzadri je v prvem kolu odprtega teniškega prvenstva Nizozemske s 6:4, 6:4, premagal Šveda Simonssona.

Start medvaškega turnirja na Peči Dve zmagi Gornjih Sovodenj

V ponedeljek se je na Peči začel turnir v odbojki in malem nogometu, na katerem nastopajo ekipe iz sovojenjske občine. Novost te prireditve pa je, da isti igralci nastopajo v obeh panogah. Na turnirju nastopajo štiri ekipe: Gornje in Spodnje Sovodnje, Peč in Vrh. Izidi:
ODBOJKA
Gornje Sovodnje - Spodnje Sovodnje 2:0
Rupa/Peč - Vrh 1:2
NOGOMET
Spodnje Sovodnje - Rupa/Peč 3:2
STRELCI: Florenin, Marson, Vižintin, Florenin, Kovic.
Gornje Sovodnje - Vrh 1:0
STRELEC: Fajt.
VRH: Grillo, Černic, Vižintin, Grillo II, Černic II, Vižintin II, Černic III, Devetak, Grillo III, Vižintin III.
RUPA - PEČ: Malič, Dottori, Batišič, Kovic I, Kovic II, Marson, Kovic III, Sambo, Malič II, Černic.
GORNJE SOVODNJE: Devetak, Butkovič, Fajt I, Fajt II, Devetak II, Tomšič, Hmeljak, Butkovič, Prinčič, Tomšič I, Tomšič II.
SPODNJE SOVODNJE: Uršič, Gu-

lin, Uršič II, Petejan, Kovic, Butkovič, Florenin, Petejan, Vižintin, Sambo, Fajt.
Turnir se bo nadaljeval drevi. Ob 19.30 se bosta v nogometu srečala Vrh in Spodnje Sovodnje, zatem pa Gornje Sovodnje - Rupa/Peč. Jutri pa bo spet na vrsti odbojka.

Holmes - Špinks septembra
NEW YORK — Boksarsko srečanje za svetovni naslov v teški kategoriji (verzija IBF) med sedanjim prvokom, Američanom Holmesom in njegovim košarkarskem turnirju, ki se drevi prične v Portu San Giorgiu, bodo poleg US Sangiorgeseja nastopili še Šibenka ter ameriški ekipi Chesterfield All Star in Bradley University.
Tudi Šibenka v Portu San Giorgiu
PORTO SAN GIORGIO — Na mednarodnem košarkarskem turnirju, ki se drevi prične v Portu San Giorgiu, bodo poleg US Sangiorgeseja nastopili še Šibenka ter ameriški ekipi Chesterfield All Star in Bradley University.

Na kotalkarskem državnem prvenstvu UISP Solidne uvrstitve predstavnic Vipave Tanja Peteani prva v prostih vajah

O dejavnosti kulturno - športnega društva Vipava s Peči smo v teh dneh pisali kar precej. K reportažam in kroniki srečanj pa moramo dodati še vest, ki prihaja iz Livorna, kjer se je zaključilo državno kotalkarsko prvenstvo UISP, ki so se ga udeležile tri predstavnice Vipave. Čeprav končni izidi niso najboljši, treba povedati, da so se pečanska dekleta v tako številni konkurenci dobro odrezala. Kar pa je tudi pomembno, nabrale so si izkušnje za nadaljnjo kotalkarsko pot.
Pogovorili smo se z Barbaro Kovic in Tanjo Peteani, ki sta se ravno vrnili iz Livorna. Povedali sta, da je njuna uvrstitev slabša od predvidevanj tudi zaradi kotalkališča samega, ki ni bilo tako, kot je predvideval pravilnik. Zato sta imeli precej težav s kolesci in ker nista imeli s seboj drugih, primernejših za tako podlago, je bilo kotalkanje zelo oteženo.

Kljub temu pa je Tanja Peteani zabeležila pomemben uspeh, saj je v konkurenci 50 tekmovalk dosegla I. mesto v prostih vajah. Zaradi slabega nastopa v obveznih likih pa je pristala na končnem 4. mestu in si za las zapravila kolajno. V isti kategoriji (amaterke) pa je Barbara Kovic zasedla 25. mesto.
V kategoriji kadetinj se je Katja Tommasi uvrstila okrog tridesetega mesta. Tudi njej so obvezni liki delali nekaj težav, medtem ko je bila v prosti vaji sedma.

podelili Italiji. Edini resni kandidat za organizacijo iger leta 1991 je trenutno Grčija, komu pa jo bodo podelili, bo znano šele prihodnje leto.

Rimini kandidira za sredozemske igre
RIMINI — Delegacija iz Riminija bo prihodnje dni v Rimu, kjer bo predsedniku italijanskega olimpijskega odbora Carraru predstavila kandidacijo Riminija za organizacijo sredozemskih iger leta 1991. Kot zgle-da, bodo namreč priredbo teh iger

OBVESTILO
PRIMOTOR KLUB
vabi svoje člane, da se udeležijo sestanka, ki bo danes, v četrtek, 25. t. m., ob 20.30 pri Edvinu Rapotcu v Borštu.

ŠOTORI

HIŠNI ŠOTOR, 4. LEZIŠČA, VERANDA, KOVINSKA OMARICA, KUHALNIK, 4 LEŽALNIKI

685.000 lir

tommasini
port

Ul. Mazzini 37 - 39 TRST

Pri Gaji, edinem slovenskem društvu, ki se ukvarja s tenisom, so zelo aktivni. Vsak dan je na njihovih igriščih vse živo, saj nenehoma potekajo tečaji. Karla Rudeža smo prosili, da bi predstavil društvo in njegovo delovanje.
»Najprej bi navedel nekaj podatkov. Imamo približno 60 članov, od katerih je deset mladincev. Poleg teh pa imamo še dvajset tečajnikov. Letos smo namreč že priredili dva tečaja in sicer začetniškega in nadaljevalnega. S to dejavnostjo pa nismo še končali, saj bodo tečaji potekali vse do začetka šolskega leta. Ob približno 400-letnici Padrič smo organizirali turnir za mladince in prvič tudi tečaj za odrasle. Tega tečaja se je udeležilo tudi precej staršev otrok, ki sicer obiskujejo naše tečaje, kar imamo za velik uspeh. Mladim skušamo namreč približati ta šport, ki pri nas ni imel mnogo privrženecv in to je znak, da so naša prizadevanja uspešna.«
»Tečaji se bodo torej še nadaljevali. Kdo jih vodi in kdo jih obiskuje?«
»Tečaje je najprej vodil učitelj Boris Košuta, sedaj pa z njimi nadalju-

Ob rednem delovanju teniškega odseka ŠZ Gaja Obnova objektov jamstvo za bodočnost

je Mile Ugrin iz Ljubljane. Otroci, katerim so namenjeni ti tečaji, so stari od sedem do štirinajst let. Približno polovica otrok je iz okoljskih vasi, druga polovica pa prihaja iz mesta ali bolj oddaljenih krajev. Pri organizaciji tečajev so velik problem učitelji. V zamejstvu jih namreč ni, pri učiteljih iz Slovenije pa predstavlja nove težave oddaljenost, pa tudi tam jih ni dosti. Lani je pri nas delal učitelj Nikolič, ki letos ni mogel priti.«
»Obe igrišči sta verjetno že potrebni manjših popravil. Kakšni so vaši načrti s tem v zvezi?«
»V načrtu imamo temeljito obnovo objektov. Novi objekti bodo pripravljene v začetku septembra in bodo bistveno pripomogli k boljšemu delovanju. Če ne letos, bomo pa vsaj prihodnje leto opravili kvalitetni skok in

dosegli raven italijanskih društev. Prihodnje leto bomo morda organizirali deželni turnir na peščenih igriščih. Tega s sedanjimi zmogljivostmi nikakor ne bi bili sposobni narediti. Nove objekte bomo pripravili tako, da jih bo mogoče čez nekaj let pokriti. Pozimi smo namreč vedno imeli zelo velike težave. Ko se ni dalo več uporabljati igrišče na odprtem, smo šli v telovadnico pri Banih. Ta prostor pa ni primeren za tenis, poleg tega ga uporabljajo tudi številna druga društva in smo zato imeli na razpolago le štiri ure tedensko, kar je za petnajst otrok skoraj tako, kot da ne bi igrali.«
»Kakšni so vaši načrti za preostali del sezone?«
»Kot sem že omenil, se bodo tečaji za otroke še nadaljevali. V času med drugo polovico avgusta in začetkom

šolskega leta bo turnir za tečajnike, društveni turnir za odrasle pa bo konec septembra.«
»Vaši člani se udeležujejo tudi tekmovanj v deželi. Kakšni so bili do sedaj uspehi?«
»Maja in junija je Gaja nastopila na ekipnem turnirju »Coppa Italia«. Od osmih tekmovalcev smo na enem zmagali, na enem igrali neodločeno, ostala izgubili. Vendar moram omeniti, da je bil naš najboljši igralec pri vojčkih, še dva pa nista mogla nastopiti. Pri Gaji namreč imamo malo tekmovalcev.«
»Kakšni so vaši stiki z ostalimi društvi, tako v matični domovini kot v Italiji?«
»Redno sodelujemo s Slovanom iz Ljubljane, s katerim bomo tudi letos imeli prijateljsko srečanje. Poleg tega imamo stike še z nekateri-

mi bližnjimi klubi iz Slovenije. Kar se tiče italijanskih društev, stikov ni, saj ta društva nimajo interesov, da bi z nami sodelovala, glede na pogoje, v katerih delujemo.«
»Omenil bi še, da hočemo pri Gaji vzgojiti mladinski tekmovalni kader, kar bo mogoče po obnovi objektov. Sedaj mladim lahko nudimo le to, da jih naučimo igrati tenis, potem naše društvo zapustijo. Morali bi jim nuditi take možnosti in pogoje za trening, da bi pri nas ostali.«
»Na igrišču smo sredi treninga zmotili učitelja tenisa Mileta Ugrina, ki nam je o svojem delu povedal:
»Društvo poznam že nekaj let in reči moram, da stalno napredujejo. Žal pogoji omejujejo delo, saj se na dveh igriščih ne da istočasno skrbeti za mlade, za tekmovalce in rekreativce. Da mladega tenisača pripravimo za prve tekme, je potrebno najmanj leto ali dve, potem pa še stalni trening. Pri Gaji bi morali čimprej poskrbeti za svoje učitelje, tečaje pa je treba še naprej stalno prirejati.« (Devan Cesar)

Pogovor s predsednikom TO ZSSDI za Beneško Slovenijo Germanom Cendouom

Manjka novih in mladih moči

V nadaljevanju naših pogovorov s predsedniki Teritorialnih odborov Zdrženja slovenskih športnih društev v Italiji objavljamo danes intervju s predsednikom TO za Beneško Slovenijo Germanom Cendouom.

Beneška stvarnost tudi na področju telesne kulture vsebuje svoje specifičnosti v okviru naše narodnostne skupnosti. Katere so po vašem nadaljnje možnosti širjenja športnega razvoja v teh krajih?

Problem športa v Beneški Sloveniji se da rešiti z ustvaritvijo koordinacijskega športnega centra v dolini. Člani vseh odsekov, ki so porazdeljeni v našem teritoriju bi morali ob vsakem srečanju predstaviti natančen program športnih dejavnosti, ki bi jih priredili med letom ali med športno sezono. Potem pa bi se morali občinski predstavniki dati na razpolago šolske avtobuse, da bi na ta način olajšali premikanje mladine iz različnih krajev, tako da ne bi bil nihče prikrajšan.

Nogomet je prav gotovo vodilna športna panoga v Beneški Sloveniji. Kako ocenjujete njegov razvoj, oziroma kakšne so možnosti za razvoj ostalih športnih panog na podlagi obstoječih struktur in objektov?

Šport je kultura, nogomet pa je tako zakoreninjen v miselnost mladih, tudi ker je najbolj popularen šport v Evropi, kjer se z lahkoto ustvarjajo idoli. V zadnjem času sku-

šamo ovrednotiti tudi nekatere druge športe, kot so odbojka, kolesarstvo, košarka, atletika in smučanje. Jasno pa je, da ti športi, ki jih osebno smatram za dosti bolj »humane« od nogometa, potrebujejo pripravljene trenerje in predvsem take, da so sposobni voditi ekipe z vztrajnostjo in resnostjo, s tem da izkoriščajo obstoječe strukture.

V zadnjem obdobju delovanja Teritorialnega odbora Beneške Slovenije je prišlo do številnih stikov med športniki iz Tolmina in Benečije, pa tudi s slovenskimi športnimi društvi z Goriškega. Kakšna je tvoja ocena teh stikov in kaj misliš za bodoče, ter kako to, da doslej ni bilo stikov s tržaškimi športnimi društvi?

Glede na to, da imamo prijateljske odnose s tolminkimi športniki, smo z njimi organizirali več športnih srečanj s spodbudnimi rezultati na obeh straneh. Igrali smo tudi namizni tenis, skupno s člani Sci Club Matajur pa smo tekmovali na smučarskih tekmah prav na Matajuru. Udeležili smo se tudi tradicionalnega nogometnega turnirja v Cuiuccu ter priredili nekaj odbojkarških srečanj. To pomeni, da se za naše ljudi zanimamo, to pa je dokaz, da šport ne pozna meja.

Slovensko planinsko društvo iz Čedadu je edino športno društvo v teh krajih, ki je vključeno v ZSSDI. Po-

daj nam trenutno stanje tega društva.

Ob svojem nastanku je bilo Beneško planinsko društvo aktivno, vendar pa je v teku let iz razlogov, ki jih moramo še analizirati, stagniralo.

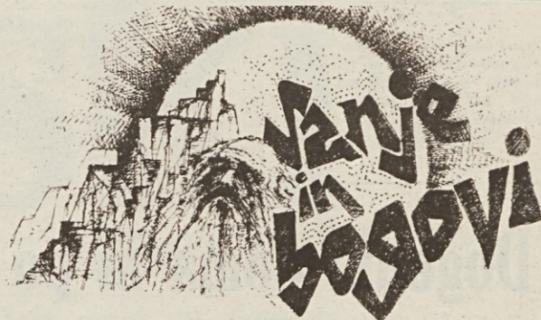
Pri izpeljavi določenih akcij je TO ZSSDI večkrat iskal pomoč pri kulturnih društvih. V okviru razvoja telesne kulture na tem področju je verjetno ta pot tudi ena najpomembnejših. Kaj misliš o tem?

Zveza se skuša v Beneški Sloveniji organizirati le v zadnjih letih. Jasno je, da potrebujemo novih in mladih moči, ki bi se potrudile in organizirale ne občasne temveč kontinuirane dejavnosti, pri tem pa je predvsem važno, da sodelujejo naša društva.

Sredstva množičnega obveščanja in še posebej Novi Matajur in Dom sta polagala v zadnjem obdobju precejšnjo pozornost tudi kadrovanju. Tvoja ocena o tem, še posebno glede na nadaljnji razvoj telesne kulture v Beneški Sloveniji.

V zadnjih letih so v naših časopisih Novi Matajur in Dom posvečali mnogo prostora športnim dogodkom, vendar pa je težko govoriti o kadrih, čeprav je jasno, da bi prisotnost pripravljenih oseb v notranjosti naše organizacije prispevala k razvoju športa in športnih dejavnosti v Benečiji.

DAVOR ZUPANČIČ

3. Dnevnik z odprave SPDT na Južno Anapurno

Poslušali smo ga z odprtimi usti in se še sami takoj navdušili. Slike, ki jih je Cergol posnel so nam kazale ne preveč strm greben, ki se samo malo pred vrhom gore dvigne v naraščajočo strmino. V resnici, ampak to smo kasneje spoznali, je bil tisti zadnji skok morda najlažji del vsega grebena. Takrat pa se nam je vse skupaj zazdelo izredno lahko in vsi smo bili prepričani, da bomo odpravo dobro speljali.

Sledili so dnevi trdega dela, tako fizičnega, ker smo pač morali trenirati, kot tudi v še večji meri uradniškega. Da bo vsem jasno, naj povem, da pod uradniško delo uvrščam vse prošnje, ki smo jih poslali v Nepal, da bi si zagotovili vzpon in vse tone papirja, ki smo jih porabili za pisanje raznim tvrdkam in trgovinam, da bi nam na katerikoli način pomagali pri uresničitvi te naše zamisli. Predvsem zadnje dni pred odhodom je bilo naše delo prav mrzlično, tako da sem bil skoraj ob živce. Tada pa mi je Cergol nepričakovano predlagal, da bi odpotoval teden dni pred ostalimi. Zdravnik Ivan Simunič je namreč v Katmanduju moral rešiti še zadnje težave glede trekkinga, ki naj bi spremljal našo odpravo. Seveda ga je moral nekdo spremljati. Brez pomisleka sem priložnost izkoristil in se končno sprostil, ko je naše letalo zapustilo zaletno stezo v Ronkah.

Svojega sopotnika dr. Ivana Simuniča skoraj nisem poznal, vendar se je takoj izkazal za prijateljskega tovariša. Že med dolgim etapnim poletom proti Katmanduju sva se pogovarjala kot stara znanca in vtis sem imel, da se v Nepalju prijeto imela. In res sva se. Čeprav sva ves dan kot nora tekala iz urada v urad ali iz hotela v hotel, da bi trekingaši in člani odprave zagotovili čim večje udobje po najnižji ceni, sva le izrabila pozne popoldanske in večerne ure za ogled mesta in raznih tamkajšnjih prireditiv. Ivan, ki je že večkrat obiskal Nepal, mi je bil odlični vodil. Na dolgo in široko mi je pripovedoval o azijski kulturi ter tamkajšnjih verstvih in čeprav sem se doma tudi sam zanimal za te stvari, sem spoznal, da je bilo moje znanje precej omejeno.

Moj prvi stik z Nepalom je bil torej pozitiven. Drugače pa tudi ne bi moglo biti, ko sem toliko sanjal o tej deželi, ki je za alpiniste pravi raj. Seveda se tudi drugi ljudje lahko tu dobro počutijo. Pozna se, da so kadilci hašiša in marijuane kot doma. Nobena dvoma ni, da je tudi za to kategorijo ljudi Nepal obljubljeni dežela. Med tolikimi doživeti, tistega prvega dne tamkajšnjega bivanja in ki bi jih samo s težavo lahko naštel, mi je v spominu ostalo srečanje z Reinholdom Messnerjem.

Če bi nekaj takega doživel v naših krajih, ne bi mogel od velikega presenečenja ziniti niti besedice. Tam pa se mi je pod pekočim subtropskim soncem to srečanje zdelo nekaj čisto navadnega. Messnerja sem nagovoril kot starega prijatelja ali bolje kot človeka, s katerim sem se lahko pogovarjal v italijanščini, ki mi je seveda bližja od angleščine. Njegova prijaznost je potrdila vse vtise, ki

sem si jih ustvaril pri prebiranju knjig, ki jih je sam napisal. Rade volje mi je pomagal pri organizaciji odprave na agenciji Mountain Travel, s katero je tudi sam sodeloval. Njegove pripombe o raznih cenah so bile zelo zanimive, tako da sem pozneje dal našemu vodji odprave nekaj nasvetov, ki mi jih je posredoval tako izkušen himalajec kot je Messner. Žal se je najino srečanje končalo že po samih dveh dneh, ker je pač on takoj odšel v bazni tabor pod Anapurno ena, na kateri je pozneje uspešno preplezal prvenstveno smer po zahodni steni.

Tudi tega srečanja sem se spominjal, ko sem 21. aprila v prvem višinskem taboru premišljeval o poteku odprave. Iz preteklosti me je »potegnil« Lenard, ki je komaj pripravil popoldanski obrok hrane. Sploh sva tistega dne mnogo jedla in Fausta je naju svarila pred posledicami take pojedine nad pet tisoč metrov. Medtem sta se v tabor vrnila tudi Milič in Cergol ter zelo dobre volje povedala, da sta napela nadaljnjih dvesto metrov vrvi. Nič nisem bil vesel ob teh izjavah, ker sem že vedel, da je odprave konec.

Kolikokrat sem v knjigah o himalajskih podvigih prebiral o strašni, neupogljivi volji alpinistov, ki so kljub neugodnim razmeram dosegli vrh gore. Mnogi izmed njih so tudi žrtvovali prste na nogah ali rokah, ki so jim v temperaturi, ki je segala krepko pod ničlo, zamrzili. Tak gorski junak je bil Hermann Buhl, ki je na gori Nanga Parbat v Pakistanu, kljub ukazu vodje odprave, naj se alpinisti umaknejo iz gore, trmast nadaljeval pot in čisto sam dosegel vrh. Gnala ga je želja po najvišji točki gore ista sila, ki je spodbujala tudi mene na začetku odprave. Nevidna sila, ki me je večkrat, kljub hudji utrujenosti, vedno vlekla v hrib. Ta ista volja pa je nenaodoma splahnela, ko sem spoznal, da je vrh nedosegljiv. Cergol je menil, da bi bilo, čeprav ni nobene možnosti za osvoboditev vrha, pametno nadaljevati z odpravo, tako da bi dosegli čim višjo točko. Bil sem proti tej zamisli. Ni me zanimalo doseči višinskega rekorda. Prav tako me ni zanimalo, če me bodo ob povratku v Trst prijatelji in znanci hvalili ali zmerjali. Edini cilj, ki sem ga intimno čutil v sebi, je neizbežno splahnel.

Spet sem molčal, se zagledal v živo rdečo streho šotora, in se zamislil v komaj minulo preteklost. Dobro sem se spominjal, kako me je dr. Simunič nagovoril v Katmanduju: »Če še hočeš imeti priložnost, da se vrneš v Himalajo, potem moraš obvezno doseči vrh Anapurne.« Zelo optimistično sem mu takrat odgovoril, da sem prišel v Nepal prav s tem namenom in da bom to tudi storil. Kako nesmiselne so bile te besede v mestni restavraciji pred dobro založenim krožnikom! Kako trda pa je bila resnica, ko sem nemočno sedel v šotoru tabora ena. V mestu je bilo vse laže. Navdušenost mi je zapirala oči, tako da težav sploh nisem doumel. Sicer pa je smer na naši razglednici, ki smo jo pred odpravo prodajali, zgedela dostopnejša.

65-letni Stanko Ferletič se aktivno ukvarja s tekom

Skrivnost uspeha v zdravem življenju

Pregovora »nikoli ni pozpozno« se je držal tudi 65-letni Stanko Ferletič - Lavričev s Palkišča, ko je pred dvema letoma začel tekmovali v teku na 100 m, 200 m in 12 - 25 kilometrov. Sicer je Stanko Ferletič vedno izstopal po svoji hitrosti, saj je bil npr. v tovarni Grandi Motori hitrejši od mnogih veliko mlajših sodelavcev. Ko so vsako leto mimo njegove hiše hoteli nastopajoči v »teku treh jezer« so se mu cedile sline ob misli, da bi se lahko tudi sam pomeril z njimi. In res pred dvema letoma se je opogumil, rezultat pa je bil res vzpodbuden in sklenil je se posvetiti tej panogi. Obiskali smo ga na njegovem domu na Palkišču, ko se je odpravil na jutranji trening.

»Kakšne uspehe ste do sedaj zabeležili na pokrajinski, deželni in državni ravni?«

»Letos sem bolje treniral in zmagal na dveh pokrajinskih tekmovanjih, v deželi pa sem najhitrejši na 100 m, 200 m, poljskem teku in na tekmovanju »eno uro na prog«. Prav tako velik razpon v dolžini raznih tekov mi povzročajo največ težav, saj so treningi za različna tekmovanja pač drugačni. Lani sem bil v raznih tekmovanjih na državnem nivoju vedno med boljšimi, v Brescii sem bil v poljskem teku četrti, v teku na 100 m pa le šesti, saj sem si pred nastopom poškodoval mišice.«

»Verjetno vam je potrebno precej treninga?«

»Treniram dvakrat, trikrat in tudi štirikrat tedensko, to pa predstavlja največjo oviro, saj nimam, na žalost, dosti časa. Moral se bom odločiti ali bom tekmoval na kratkih

ali dolgih progah, sicer bo preveč naporeno. Vendar bom moral, če bom želel obdržati sedanje rezultate (15'' na 100 m in 32'6'' na 200 m), ubrati takšen sistem treningov, ki bodo zahtevali najmanj 2 uri in pol časa. Sicer sem letos v prednosti, saj sem prestopil v drugo kategorijo (od 65 - 70 let) in bom zato med mlajšimi.«

»Za katero društvo nastopate?«

»Nastopam za društvo Kronos-Edilvalli iz Šentlenarta pri Čedadu, ki tudi krije vse stroške za nastope. Lastnika omenjenih firm sta Sloven-

ca in sta zelo dovzetna za razvoj športa.«

»Kako pa se hranite?«

»V prvi polovici tedna zaužijem več beljakovin, v drugi polovici več škroba. Okrog tri ure pred tekmovanjem pojem malo medu in piškotov. Vse, treningi in zdrava prehrana, pa bi bilo zaman, če ne bi tudi pazil na redno počitek in na prekomerno uživanje alkohola.«

Stanko Ferletič bo tudi v nedeljo nastopal na deželnem tekmovanju, želimo mu, da bi se tudi tokrat izkazal in prvi priteknel na cilj.

BRUNO KRIZMAN

ZVEZDE IN ZVEZDICE

32.

»Konec tekme je pomenil za nas veliko razočaranje. Poraz je bil posledica naše preveč individualne igre. V Nabrežino smo se vrnili kljub temu v vselem vzdušju in se ob kozarčku dobrega vina v gostilni tolažili ter načrtovali maščevanje še dolgo v noč.«

»Takih trenutkov je bilo med igrami nešteto. Bili so res lepi.«

»Človek se marsikdaj vpraša, zakaj športnih iger ne ponovijo. Vasi, društva in posamezniki bi zaživel ob robu igrišč. Športne igre bi spet dale preprosto-mu vaščanu in mladini možnost tekmovanja in zabave.«

»Smo še sposobni organizirati športne igre? Odgovor ostalim, je zaključil Damjan Pertot.

Atletskemu tekmovanju bi lahko dali majhen zgodovinski pomen. Ne toliko zaradi masovnosti temveč fenomena, ki mu danes pravimo feminizem. Do tedaj so bile igre izključno moška zadeva z izjemo

odbojkaric Bora, ki so zaradi splošne telesne priprave navadno zmagovale tudi v drugih panogah. 10. SŠI so privedle do izraza športnice, ki se je prva razvila v tekmovalko deželne merila v panogi, ki ni bila odbojka. Sonja Lukač je sicer zmagala samo v teku na 80 metrov in v štafeti Brega, malo kasneje pa je z redno vadbo ob fizičnem delu na domačiji na Kolonkovcu dosegla v mnogih atletskih panogah zelo dobre rezultate. Med boljšimi atletinjami je bila tudi Bazovka Marta Vodopivec, ki je v skoku v daljino zmagala z rezultatom 4,34 m. Pri fantih je imel največ uspeha Duško Švab. Prvi je bil v tekih na 110 m čez ovire, 400 m in 1500 m ter v švedski štafeti, tretji pa na 100 m.

Odbojkarška turnirja mladink in mladincev sta privedla v ospredje ekipe iz okolice, senzacije pa so se pripetile na članskem moškem turnirju. Tonček Dougan, eden zgodovinskih voditeljev Škamperle, neutrujen organizator pri društvu in pri Boru, je v prijavnih polih pomotoma spregledal nastop Uča Jurkiča v odbojki.

Organizacijski odbor, ki so ga sestavljali predstavniki tudi drugih društev, je obravnaval predlog, da bi Jurkiča naknadno sprejeli. Večina je bila za to, veto pa naj bi bil postavil nabrežinski Sokol. Tako zatrjujejo priče. Jurkič na jubilejnih igrah ni mogel nastopati v odbojki. Iz protesta se je Cankar, običajni zmagovalec turnirja, odpovedal udeležbi.

Škamperle je brez Jurkiča nadaljeval in se v polfinalu srečal prav s Sokolom. Bila je to

tekma turnirja, vredna finala. Zmagal je Škamperle, moč Sokola pa je bila precej jasna razlaga, zakaj se je nabrežinsko društvo upiralo prisotnosti Jurkiča.

Finale s Krasom je bil za Škamperle neizbežen. Bil je napet in izenačen. Po dolgih letih so na turnirju ponovno zmagali Svetoivančani: izid 3:0 (16:14, 15:12, 15:12). Kapetan pri moštvu Krasa je bil Miloš Budin, pravkar župan v zgonski občini. Kras se je potolažil z zmago pri mladincih (3:2 proti Sokolu), Cankar pa pri mladinkah (3:0 proti Opčinam). Rutinsko prvo mesto so odnesle članice Škamperle, k Sv. Ivanu pa je šla tudi zmaga v košarki. Doberdob je moral že drugič kloniti. Finalne tekme v odbojki in košarki so bile v občinski telovadnici v Ul. della Valle, ki je bila že dalj časa središče slovenskega športnega navijanja zaradi odbojkarških nastopov deklet, ki so igrale celo v A-ligi in fantov, ki so več let merili svoje moči v B-ligi.

Pri športnem kvizu je pisec dosegel svojo edino zmago na vseh športnih dnevih, tednih in igrah. Izločilni del je bil za Opčine v Nabrežini in je predvideval križanko. V tej fazi je bil najboljši Škamperle, pred Sokolom in Opčinami, ki sta dosegla enako število točk. Finale je bil 7. oktobra in je potekal na podlagi vprašanj in odgovorov ali stvarnih popravkov z metanjem prostih strelcev v koš (2 na 5, 3 na 5 itd. ter nato 6 na 6 itd.), s streljanjem (6 točk iz dveh strelcev in nato po 2 točki več) in s skoki v višino z mesta (80, 90, 100 cm in nato po 5 cm navzgor).

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 35.000 din, naročnina za zasebne mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. vs. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20% IVA 18% Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275; tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

25. julija 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska

ZIT

Trst

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

Dogodki doma in po svetu

WELLINGTON — Švicarska zakonca 33-letnega Alaina in 36-letno Sophie Turengo so zaprli in postavili pred sodišče, ker ju močno sumijo, da sta z dvema nabojema razstreliva pred dvema tednoma potopila admiralsko ladjo Rainbow Warrior, last organizacije za varstvo narave Greenpeace. Dolžijo ju, da sta nedovoljeno prišla v Novo Zelandijo in si najela potujočo hišico in gumijasti čoln. Nekateri očividci so ju videli v bližini ladje kmalu po eksploziji. V atentatu je izgubil življenje 33-letni fotograf.

Predsednik Nove Zelandije David Lagne je na tiskovni konferenci izjavil, da je kriminalni atentat pripravila mednarodna organizacija, nasprotna protijedrski politiki novozelandske laburistične stranke.

PRETORIA — Nasilje oblasti belcev nad črnsko večino se nadaljuje. Od nedelje dalje, ko je policija uvedla obsedno stanje, so aretirali 653 oseb. Na podlagi dekreta predsednika Pietra Botha policija lahko brez kakršnega koli sodnega naloga zapre vsakega osumljenca, če pa ima ministrsko dovoljenje, pa to stori za neomejen čas.

MOSKVA — Znanega sovjetskega boksarja Vasilija Solomina, svetovnega prvaka in najboljšega stilista, so po pisanju Izvestij obsodili na 10 let zapore zaradi ropa. Primer Solomina sodi v vrsto tistih sovjetskih gladiatorjev, ki so se vso mladost posvetili športu, ko pa so ga zapustili, so povsem nepripravljeni za življenje. Solomin je postal gluha zaradi udarcev in pravi socialni problem. Od tod predlog Izvestij, naj družba pravočasno poskrbi za nekdanje prvake.

RIM — Življenje Siegfrida Messnerja bi lahko rešili, če ne bi bilo toliko preprek za prenos ranjenega plezalca s helikopterjem iz Bocna v Innsbruck. To trdi južnotirolski poslanec Mihael Ebner v svojem pismu predsedniku Craxiu. Ebner predlaga, naj bi sprostil prelete čez mejo za helikopterje in lažja letala, kadar gre za reševanje človeških življenj.

MADRID — Dva španska oficirja so obsodili na osem odnosno sedem mesecev zapore, ker sta med vojaškimi vajamj v »okupiranem« kraju postavila pred zid župana in nekega občinskega funkcionarja in ju »ustrelila«. Vse je bilo, kot da bi šlo za res, samo naboji niso bili pravi. Zasebni radio, ki je objavil vest, so neznanci razbili, proti dvema oficirjema pa si na procesu nihče od domačinov ni upal pričati.

Medtem ko so na Jadranu še (pekoče) prisotne »Waterloo« za meduze ob Sinji obali

RIM — Medtem ko na Sinji obali Francozi slavijo zmago, se boj proti meduzam v Italiji in Jugoslaviji nadaljuje. Francoski raziskovalci so sedaj v višku poletne sezone optimistični, poletje 1985 bo ostalo v spominu kot pravi Waterloo za meduze, ki so tri leta pestile zahodno obalo Sredozemlja. V vsedržavnem raziskovalnem centru nedaleč od Nice je stavek »les meduses ayant declare forfait« že doma, saj so znanstveniki prepričani, da so se meduze umaknile.

Povsem drugače je v Italiji in v Jugoslaviji. Znanstveniki ne delajo dolgoročnih napovedi. To velja predvsem za severni in srednji Jadran do Gargana, kjer tako italijanski kot jugoslovanski biologi ugotavljajo, da se v primerjavi s prejšnjimi leti ni bi-

stveno spremenilo število meduz, v glavnem pa jih je nekoliko več kot prejšnja leta, a to je težko preveriti. Nekoliko drugačen je položaj južno od Gargana, kjer je baje manj meduz, pogojnik je seveda obvezen, saj število meduz pogojujejo najrazličnejši dejavniki, saj je morda število isto kot prejšnja leta, le da se niso letos približale južnitalijanskim obalam.

Kot rečeno je več dejavnikov, ki pogojuje prisotnost meduz ob plažah. V prvi vrsti je treba upoštevati temperaturo vode. Najidealnejša je pri 18 stopinjah Celzija, ko so meduze pri polni moči in se nekako upirajo morskim tokovom, ki jih ženejo proti obali. Pri višji temperaturi meduze zgubijo to sposobnost in jih tokovi in veter ženejo proti obalam kot neboljše-

ne zamaške, a kaj, ko njihove lovke ne zgubijo sposobnosti, da nas pošteno ožgejo. V zadnjem obdobju so ugotovili, da tudi slanost vpliva na večjo ali manjšo mobilnost meduz. Najidealnejša slanost je od 36,5 do 37,5 promila. Večja ali manjša slanost povzroči podobne učinke kot višja temperatura. V najbolj pasji vročini, ko se torej temperatura morja krepko zviša nad 20 stopinjami in je zaradi pomanjkanja padavin tudi slanost višja, se pojavijo te male, a pekoče plavajoče »mine«, ki so že marsikateremu kopalcu zagrenile življenje.

Od 120 sredozemskih vrst je pri nas najbolj razširjena in obenem najbolj pekoča »pelagia noctiluca«, meduza z majhnim rožnatim klobukom in osmi-mj lovkami. Po opeklini je najbolje, da si »rano« speremo z raztopino amoniaka in morske vode v razmerju ena proti ena, kasneje pa damo nanno hladne obkladke distilirane ali navadne vode. Seveda obstajajo tudi posebne maže proti opeklinam meduz, ki prav pridejo, če je prizadeta površina večja. Vsekakor pa je najboljši nasvet, da se izogibamo krajev z meduzami, saj k sreči niso povsod, ker jih kot rečeno prenašajo tokovi in vetrovi, da bomo vedno našli kotiček, kjer bomo varni pred to nadlego.

SZ podpira »pravovernega« Gallego

MADRID — »Sovjetska zveza je svojemu veleposlanštvu dala točna navodila, naj mešana špansko-sovjetska podjetja in diplomatska predstavništva vzhodnoevropskih držav podpirajo Sovjetski zvezi naklonjeno komunistično partijo Ignacija Gallega,« piše tukajšnji Cambio 16. Po mnenju Moskve je Gallegova partija protiutež

španski komunistični partiji v krizi Santiaga Carrilla in Gerarda Iglesiasa in evrokomunizmu.

Po pisanju Cambio 16 pripadniki Gallegove partije nadzorujejo združenje Španija - ZSSR in večji del gospodarskih in kulturnih stikov med obema državama in so na čelu pacifističnih in protijedrskih gibanj.

Harriet Beecher Stowe

24.

Koča strica Toma

Z računalniki proti kriminalu

TOKIO — Doba visoke tehnologije in računalnikov se je pričela tudi za preiskovalne sisteme japonske policije, ki tako namerava v enakovredni sredstvi preprečiti širjenje kriminala. Japonski zlikovci, kot sicer tudi njihovi »kolegi« po vsem svetu, so namreč tehnološko vedno na tekočem in nemalokrat razpolagajo z opremo, ki si jo policaji lahko samo sanjajo.

Japonski preiskovalci so že zdavnaj ugotovili, da je izredno lahko prisluškovati njihovim notranjim radijskim sporočilom. Zdaj bodo to obliko medsebojnega obveščanja opustili in bodo v zameno uporabljali komunikacijsko omrežje v digitalnem sistemu. Policaji bodo v kratkem lahko razpolagali tudi z zaprtim kompjuteriziranim televizijskim sistemom, ki bo znal »brati« številke avtomobilskih tablic in v primeru potrebe tudi nuditi informacije o lastnikih avtomobilov.

To sta le dva primera obsežnejše tehnološke preosnove, ki jo je začela izvajati japonska policija. S tem namerava učinkoviteje nastopiti proti naraščajočemu kriminalu. Lani so v deželji vzhajajočega sonca zabeležili 1.588.000 večjih in manjših zločinov ali prekrškov. Toliko se ni kriminal razpasel vse od prvih povojnih let.

Zapleteni nasilni smrti

POTENZA — V St. Gallenu v Švici so policaji našli truplo Nade Jakovljevič, 35, iz Ljubljane, ki je bila vratarica neke tamkajšnje hiše. Bila je zadavljena. Truplo je bilo pod mizo v kuhinji s šalom okrog vratu, hišna vrata pa so bila samo priprta. Že nekaj časa se ni razumela z možem, 33-letnim Italijanom Ciancarulo iz Potenze. Umorjenka je imela dve hčerki, ki sta živeli v Italiji v Paternu blizu Potenze.

Težave kriminalistov zaradi skrivnostnega umora so se še povečale, ko so čez dva dni našli truplo umorjenega moža v njegovem avtomobilu, ki je zdrsnil nekaj kilometrov po nasipu blizu njegove rojstne vasi Marsico Nuovo pri Potenzi.

Sprva so menili, da je šlo za prometno nesrečo, potem pa so pokojnika, ki so ga že pokopali, obducirali in ugotovili, da je bil vzrok smrti strel v sence s pištolo malega kalibra. Policija, ki je našla ob najdbi trupla Nade Jakovljevič v St. Gallenu nekaj kapelj krvi, bo skušala sedaj ugotoviti, ali je bil storilec soprog, ki si je nato sodil sam v 2000 kilometrov oddaljenem Marsico Nuovu.

Nepremišljena pohvala

ALŽIR — V mestu Gelm, na vzhodu Alžira, so te dni Jugoslovana Milovana Barača, 38, obsodili na leto dni zapore zaradi neobičajnega kaznivnega dejanja: sodeloval je pri ugrabitvi dveh alžirskih otrok in pri pobegu v ZR Nemčijo.

Zgodilo se je maja lani v vasi Belkheir, pet kilometrov od Guelma, Milovan Barač, ki je že 16 let na delu v Nemčiji, bi najbrže bil še naprej disc jokey v neki diskoteki v Düsseldorfu, če marca letos ne bi ponovno zašel v Alžirjo.

Ugrabitev otrok Abdallaha Datire — osemletnega Danija in petletne Jasmine — je bila skrbno pripravljena in zelo hitro izpeljana. Ko sta se otroka sprehajala pred domom, se je v bližini ustavil avto »ritmo« alžirske registracije. Dva neznanca sta skočila iz avta, zgrabila otroka in ju strpala v avto, ki je oddivjal v neznan smer. Vse se je zgodilo tako rekoč pred očmi Abdallaha Abdallaha Boutira, očeta ugrabljenih otrok, ki si je uspel zapomniti le registrsko številko.

Strah ugrabljenih otrok je splahnel takoj, saj sta v avtu zagledala tudi svojo mamo Uto Walah, ki je zanj že imela pripravljena potna lista.

Avto alžirske registracije, ki ga je najel Milovan Barač, so pustili na cesti za mestom Konstantin. Z avtom nemške registracije in ob Albertu Vehlingu je Uta z otrokoma uspešno odpotovati iz Alžira v Maroko in nato v Düsseldorf. Iste dne je zapustil Alžir tudi Milovan Barač.

Za Milovanom Baračem so razpisali tiralico. Ker pa Barač tega ni vedel, se je marca letos nepričakovano pojavil na tunizijsko-alžirski meji.

Na sojenju je Barač zanikal, da je sodeloval pri ugrabitvi in sodišče bi mu se verjelo, če ne bi Uta in Eva, obe pred tem poročeni — Uta z Boutiro, Eva pa z nekim Tunizijcem, nekemu nemškemu časopisu v visoko naklado, povedali zgodbo o tem, kako jima je uspelo dobiti svoje otroke iz Alžirije in Tunizije, ki so jih pri ločitvi dodelili očetoma. Takrat nista varčevali s komplimenti za Milovana »mikija« Barača, ki da jima je pri tem največ pomagal. Ko so to odkrili, za sodišče ni bilo več dileme.